

Familie & Netværk

Resultater fra 2019-2021

METODECENTRET

Virkningsfulde løsninger på socialområdet

Marie Høstrup & Oliver Poulsen

**FAMILIE & NETVÆRK -
RESULTATER FRA 2019 - 2021**

Metodecentret
Olof Palmes Allé 19
8200 Aarhus N

Marie Høstrup & Oliver Poulsen

Udgivet juni 2022

Download på www.metodecentret.dk

Der kan frit citeres fra udgivelsen, korrekt angivelse er:

Høstrup, M. & Poulsen, O. 2022. Familie & Netværk – Resultater fra 2019-2021. Metodecentret.

Indholdsfortegnelse

1	Kort sammenfatning	4
1.1	Målgruppen for Familie & Netværk.....	4
1.2	Positive udviklinger på samtlige effektmål.....	5
2	Introduktion og baggrund	6
2.1	Læsevejledning.....	7
3	Hvad er Familie & Netværk?	8
3.1	Metodiske kernekomponenter.....	8
3.1.1	Værdisættet.....	9
3.1.2	Den Analytiske Fasemodel.....	10
3.2	Organisering og kvalitetssikring.....	11
4	Metode og data	12
4.1	Spørgeskemaer og operationalisering.....	12
4.2	Indsamling og svarprocent.....	14
4.3	Statistisk metode.....	15
5	Målgruppen: Hvem er børnene og de unge i Familie & Netværk?	16
6	Resultater: Hvad sker der for børnene og de unge i løbet af indsatsen?	20
6.1	Skole og fritid.....	20
6.1.1	Tilknytning til skole og beskæftigelse.....	20
6.1.2	Tilknytning til skole og beskæftigelse.....	22
6.1.3	Opsamlende om skole og fritid.....	23
6.2	Misbrug, kriminalitet og adfærd.....	24
6.2.1	Involvering i kriminel aktivitet.....	24
6.2.2	Problematisk forbrug af rusmidler.....	25
6.2.3	Beskrevet problemadfærd.....	26
6.2.4	Opsamlende om adfærd, misbrug og kriminalitet.....	27
6.3	Børn og unges trivsel.....	28
6.3.1	Problemniveauet for barn eller den unge.....	28
6.3.2	Betydning for barnets eller den unges funktion og hverdag - påvirkningsscore.....	30
6.4	Tilfredshed og udbytte.....	32
7	Diskussion af resultater	34
7.1	Kan vi tale om en effekt?.....	34
7.1.1	Forbedring af trivsel i relation til lignende undersøgelser.....	35
7.1.2	Reduktion i misbrug i relation til lignende undersøgelser.....	35
7.2	Anbringelser i Familie & Netværk.....	36
8	Konklusion	38
8.1	Perspektivering.....	40

1 Kort sammenfatning

I denne rapport præsenterer vi Metodecentrets analyse af de første resultater af indsatsen Familie & Netværk. Vi undersøger betydningen af indsatsen på en række centrale effektmål for de børn og unge, som har afsluttet et forløb fra 2019 til maj 2021. Hovedanalysen er baseret på før- og eftermålinger, som løbende udfyldes ved indskrivning og udskrivning af indsatsen af familiens terapeut og barnets forældre. I alt har 173 familier afsluttet et forløb i Familie & Netværk i perioden, hvoraf 169 indgår i analysen. Det suppleres med målinger foretaget 6 og 12 måneder efter udskrivning for herigennem at undersøge virkningen af Familie & Netværk på længere sigt.

Dette indledende afsnit præsenterer rapportens hovedkonklusioner gennem en præsentation af målgruppen for Familie & Netværk samt en kortfattet opsummering af resultaterne.

1.1 Målgruppen for Familie & Netværk

Målgruppen for Familie & Netværk er i udgangspunktet bred og er defineret på følgende måde: *Børn og unge i alderen 6-17 år, som har adfærds- og trivselsproblemer.* Inden indsatsen påbegyndes, ser vi følgende træk ved de indskrevne børn, unge og deres familier:

- **Alder og køn:** Gennemsnitsalderen er 13,7 år. 67 % er drenge.
- **Bopæl:** 90 % bor hjemme, heraf 70 % hos fraskilte forældre. 8 % er anbragt.
- **Underretning:** I 80 % af sagerne, mens 20 % er anbringelsestruede.
- **Diagnose:** 49 % har en diagnose.
- **Skolegang og beskæftigelse:** Svag tilknytning til skole. 66 % går i et skoletilbud eller har et arbejde, hvoraf 44 % har fravær i halvdelen af tiden eller mere.
- **Kriminalitet og misbrug:** 30 % er involveret i kriminalitet, mens 24 % har et problematisk brug af rusmidler.
- **Trivsel og adfærd (SDQ):** Børnene og de unge har adfærds- og trivselsvanskeligheder, som påvirker deres dagligdag. 81 % befinder sig uden for normalområdet, og har en høj eller meget høj problemscore og påvirkningsscore målt ved SDQ.¹

¹ SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*) er et spørgeskema om styrker og vanskeligheder, som giver et flerdimensionelt perspektiv på børn og unges psykiske udvikling og interaktion med andre (se www.sdq.dk).

1.2 Positive udviklinger på samtlige effektmål

Familie & Netværk hjælper de børn, unge og familier, som indskrives i indsatsen. Det er den overordnede konklusion i denne rapport, hvor vi fra indskrivning til udskrivning kan observere positive og signifikante udviklinger på samtlige af de effektmål, som er undersøgt. Tabel 1.1 nedenfor giver et kortfattet overblik over resultaterne fra indskrivning til udskrivning af indsatsen med en gennemsnitlig indskrivningstid på 7 måneder.

Tabel 1.1. Oversigt over resultater i Familier & Netværk

Effektmål	Resultat
Skolegang og fritid	Tilknytning til skole og beskæftigelse styrkes
Andel som har skoletilbud/beskæftigelse	Andelen af børn og unge med skoletilbud eller beskæftigelse øges
Fravær	Fravær fra skole/beskæftigelse reduceres
Fritidsjob	Andelen af unge med fritidsjob øges
Fritidsaktiviteter	Andelen af børn og unge med fritidsaktiviteter øges
Adfærd	Forbedring af alle effektmål relateret til adfærd
Problematisk brug af rusmidler	Reduktion i andelen med et problematisk forbrug af rusmidler
Involvering i kriminel aktivitet	Reduktion i andelen, som er involveret i kriminel aktivitet
Øvrig problematisk adfærd	Reduktion i andelen, som udviser problematisk adfærd. Det gælder særligt for kravafvisende og/eller udadreagerende adfærd
Trivsel og funktion (SDQ)	Forbedring af alle effektmål relateret til trivsel
Samlet problemscore	Reduktion i problemniveauet i barnets eller den unges adfærd
Samlet påvirkningsscore	Problemerkernes indvirkning på barnet eller den unges dagligdag reduceres
Tilfredshed	Høj tilfredshed, idet 85 % af både sagsbehandlere, teamet og forældre er helt eller delvist tilfredse med forløbet

De positive udviklinger for de indskrevne børn og unge, ser grundlæggende ud til at være fastholdt på længere sigt, hhv. 6 og 12 mdr. efter udskrivning fra Familie & Netværk. Når vi ser 6 og 12 måneder efter udskrivning fra indsatsen, er der signifikant færre unge, som er involverede i kriminalitet eller som har et problematisk misbrug af rusmidler. Her er resultaterne af indsatsen således stabile på længere sigt. I forhold til tilknytning til skole og beskæftigelse, viser analysen, at det ikke ud til, at andelen af børn og unge, som har et skole- eller beskæftigelsestilbud kan fastholdes i samme grad efter udskrivning fra Familie & Netværk. Til gengæld har de børn og unge, som har skole eller beskæftigelse, et markant lavere fravær, som fastholdes på langt sigt, sammenlignet med før indsatsen. Familie & Netværk har således en positiv betydning for de unges fravær, som fastholdes efter udskrivning.

Dertil viser opfølgingsmålingerne, at familierne efter udskrivning fra Familie og Netværk oplever i høj grad, at de kan bruge det, som de har lært i løbet af indsatsen.

2 Introduktion og baggrund

Familie & Netværk er en indsats, som er udviklet af Metodecentret i samarbejde med Aarhus, Randers og Herning Kommune, og har været tilbudt i de tre kommuner siden januar 2019. Det er en indsats til familier med børn og unge, som har alvorlige adfærdsproblemer eller ikke trives i skolen, i fritiden eller i hjemmet.

Familie & Netværk tager udgangspunkt i familien, og inddrager alle relevante aktører i de udsatte børn og unges liv i en fleksibel, helhedsorienteret og systematisk behandling. Der er fokus på at skabe en bæredygtig og langsigtet forbedring af børnene og de unges livsmuligheder.

Formålet med Familie & Netværk er at skabe forbedringer for udsatte børn og unge gennem følgende effektmål:

- Øget tilknytning og stabilitet i skole og fritidsliv
- Reduktion i problematisk adfærd, herunder fravær af misbrug og kriminalitet
- Øget trivsel hos barnet eller den unge

Evalueringen har til formål at tilvejebringe viden om betydningen af Familie & Netværk for børn, unge og deres familier. Undersøgelsen er designet med før- og eftermålinger, men uden kontrolgruppe. Det er både forældre og terapeuter, som ved ind- og udskrivning udfylder spørgeskemaer om barnet og familien. Det giver mulighed for at undersøge, om der sker positive udviklinger i løbet af Familie & Netværk. Endvidere undersøger vi både de fagprofessionelle og forældrenes tilfredshed med indsatsen, når barnet og familien udskrives. Det supplerende med opfølgingsmålinger, som besvares af familien 6 og 12 måneder efter udskrivning.

2.1 Læsevejledning

Kapitel 3 introducerer og beskriver indsatsen Familie & Netværk.

Kapitel 4 gennemgår evalueringens metodiske fundament og datakilder.

Kapitel 5 introducerer målgruppen for indsatsen.

Kapitel 6 præsenterer de foreløbige resultater af Familie & Netværk.

Kapitel 7 diskuterer resultaterne.

Kapitel 8 sammenfatter rapportens centrale konklusioner.

3 Hvad er Familie & Netværk?

Familie & Netværk er et behandlingstilbud til børn og unge, som har alvorlige adfærdsproblemer eller ikke trives i skolen, fritiden eller i hjemmet.

Indsatsen sætter ind på flere områder af barnets/den unges og familiens liv samtidigt, hvor der er fokus på at forstå sammenhængene mellem barnets eller den unges problemadfærd og konteksten, som adfærden opstår i. Gennem hele indsatsforløbet er der et stort fokus på at arbejde multisystemisk, hvor aktører fra alle de væsentlige arenaer i familiens liv inddrages og involveres i behandlingen.

Behandlingen er intensiv, og et typisk forløb varer ca. 7 mdr. Terapeuten mødes hjemme hos familien op til flere gange ugentlig i starten og mindre mod slutningen. Alle møder tilrettelægges med udgangspunkt i de problematikker, der ligger til grund for henvisningen, og med familiens og systemernes ønskede mål for øje. Der arbejdes ligeledes målrettet på at styrke familierne med henblik på også at kunne løse fremtidige vanskeligheder, der måtte opstå omkring deres børn eller unge.

Selve tilgangen i Familie og Netværk hviler på to metodiske kernekomponenter og en række faste kvalitetssikringselementer, som præsenteres i det følgende.

3.1 Metodiske kernekomponenter

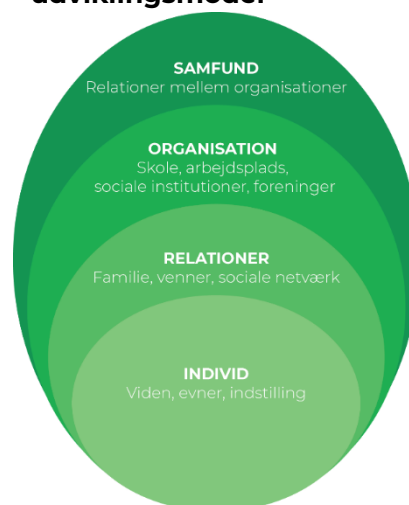
Familie & Netværk trækker metodisk på systemisk terapiteori og den kognitivt adfærdsterapeutiske tilgang.

Indsatsen tager afsæt i den naturlige økologi omkring barnet eller den unge i forandringsarbejdet. I Familie & Netværk arbejdes med afsæt i den socialøkologiske udviklingsmodel af Urie Bronfenbrenner.² I praksis betyder det, at behandlingsarbejdet foregår i og imellem de betydningsfulde systemer, som barnet eller den unge indgår i.

Vi arbejder i bred forstand med minimering af risikofaktorer, stress og sårbarhedsfaktorer og med styrkelse af beskyttelsesfaktorer hos barnet/den unge selv og i særdeleshed omkring den unge.

Familie og Netværk er desuden kendetegnet ved to metodiske kernekomponenter, hhv. Værdisættet og Den Analytiske Fasemodel.

Figur 3.1. Social-økologisk udviklingsmodel

² Urie Bronfenbrenner (1981). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge: Harvard University Press.

3.1.1 Værdisættet

Den første metodiske kernekomponent i indsatsen er Værdisættet, som består af 6 centrale principper. Værdisættet er et udtryk for en tilgang eller et "mindset", der er retningsgivende for terapeuternes arbejde med barnet/den unge og deres familier samt systemerne omkring familierne.

Figur 3.2. Værdisættet

3.1.2 Den Analytiske Fasemodel

Den anden metodiske kernekomponent i indsatsen, er den analytiske fasemodel. Den er med sine fem faser en meta-metode til at arbejde helhedsorienteret og systematisk med udsatte børn, unge og deres familier. Metoden målretter processen mod grundig kortlægning af risiko- og beskyttelsesfaktorer, ressourcer i familie og netværk, beskrivelser af problem- og bekymringsadfærd og fokuserer på at undersøge de ønsker og behov, der er for forandring i barnets/den unges netværk.

Ligeledes guider modellen de fagprofessionelle i at lave grundige analyser, der sikrer, at de interventioner, der skal igangsættes, er grundige og systemiske, og at de løbende bliver evaluerede og justerede.

Sidst, men ikke mindst, søger den analytiske fasemodel at understøtte, at de fagprofessionelle arbejder med vidensdeling og generaliserbarhed af indsatser, der er sat i gang. Det bidrager også til at understøtte, at de fagprofessionelle kan pege på eventuelle kompenserende indsatser på et lavere indsatsniveau.

Figur 3.3. Den Analytiske Fasemodel

3.2 Organisering og kvalitetssikring

Organiseringen af Familie & Netværk søger at understøtte en høj faglig kvalitet igennem løbende udvikling af terapeuternes kompetencer og vejledning i, hvordan disse kompetencer kan omsættes i hver enkelt sag.³ Derudover har organiseringen til formål at sikre, at de rette interventioner iværksættes til rette tid samt at familier udskrives, så snart målene med indsatsen er nået. Eftersom socialt arbejde er en kompleks proces, vil der ofte være behov for at justere og rette eventuelle fejl.⁴ Derfor er det et vigtigt mål for den måde, som Familie & Netværk organiseres på, at behov for justeringer i indsatsen opdages så tidligt som muligt, og at de bliver håndteret.⁵

Terapeuterne i Familie & Netværk modtager en grunduddannelse, der gør dem i stand til at arbejde med grundlæggende familieproblematikker. Herefter kan der tilføjes forskellige specialtræninger, alt efter det aktuelle behov i den enkelte kommune. Familie & Netværk har derfor en fleksibilitet, som gør indsatsen i stand til at varetage en bred målgruppe, hvor behandlingen tilpasses problemkompleks, udviklingsniveau og familiens ressourcer. For at understøtte denne fleksibilitet er Familie & Netværk organiseret sådan, at terapeuternes konkrete arbejde i den enkelte familie undervejs bliver genstand for sparring og supervision. Det skal sikre, at de enkelte sager bliver grundigt belyst fra flere vinkler.

Terapeuterne er organiseret i teams af to til seks terapeuter, hvortil der indgår en vejleder. Vejlederen har til opgave at give ugentlig sagssparring til terapeuterne om igangværende sager for at understøtte terapeuternes arbejde med at skabe gode alliancer med familierne og fremdrift i sagen. Der arbejdes tillige med brugen af Feedback Informed Treatment (FIT)⁶ i familierne. De grafiske modeller, som genereres fra familiernes løbende feedback bruges i sagssparringen som ét af flere redskaber til at understøtte det terapeutiske arbejde med alliance og fremdrift.

Vejlederen i hvert team indgår endvidere i ugentlig konsultation med Metodecentret, hvor sager drøftes efter behov. Dette er både tænkt som en støtte til vejlederne i deres vejledning af terapeuterne og som en måde til at få synliggjort behov for kompetenceudvikling hos både terapeuter og vejledere. Det kan eksempelvis dreje sig om behov for udvikling af nye terapeutiske redskaber eller for viden om særlige problemstillinger og udfordringer hos målgruppen. På den baggrund arrangerer Metodecentrets konsulenter kvartalsvise faglige seminarer, som på den måde fungerer som et løbende efteruddannelsesprogram for terapeuter og vejledere.

³ Møller, M.Ø., Hermansen, A. & Møller, S.Ø. *Fagprofessionel dømmekraft på socialområdet*. København: DJØF, 2021.

⁴ Wampold, B.E. & Imel, Z.E: *The Great Psychotherapy Debate: The Evidence for What Makes Psychotherapy Work*. New York: Routledge. 2015, 2. udg.

⁵ Noordegraf, M.: "Hybrid professionalism and beyond: (New) Forms of public professionalism in changing organizational and societal contexts", i *Journal of Professions and Organization*, 2015: 2(2).

⁶ Miller, Scott D. & Bob Bertolino (2016). Feedback Informed Treatment - Danske Manualer. ICCE.

Desuden arbejdes der med løbende faglig udvikling i udviklingssamtaler både på terapeut- og vejlederniveau (minimum kvartalsvise samtaler). Her arbejdes med den enkelte medarbejdes styrker og udfordringer, og der anvendes blandt andet lyd- og videooptagelser som informationskilder.

I tillæg er der til Familie & Netværk udviklet et datamonitoreringssystem, hvor terapeuter og forældre til unge i indsatsen indtaster data, der kan bruges til at belyse barnets eller den unges udvikling, tilfredsheden med indsatsen m.v. Disse data beskrives yderligere i næste afsnit.

4 Metode og data

I Familie & Netværk indsamles løbende data ved indskrivning og udskrivning af familier. Fra januar 2021 er der derudover koblet en opfølgingsmåling på, hvor hhv. 6 og 12 måneder efter udskrivning. Dataindsamlingen tjener to væsentlige formål. For det første bruges data til løbende at kvalificere indsatsen, og kan eksempelvis være guidende for de faglige temaer, der tages op i vejledning. Systemet er sat op, så den indsamlede viden er let tilgængelig for alle terapeuter, vejledere og konsulenter, som kan trække forhåndsopsatte rapporter, der illustrerer udviklinger på individuelt eller aggregeret niveau. På den måde kan data aktivt bruges til løbende at justere og kvalificere indsatsen samt muliggøre gradvise ændringer i praksis, der tager afsæt i konkret viden om borgernære effekter. For det andet anvendes data evaluerende til løbende at samle op på indsatsens betydning for de omfattede børn, unge og deres familier. Det er denne rapport et eksempel på.

4.1 Spørgeskemaer og operationalisering

Dataindsamlingen sker ved indskrivning (førmåling), udskrivning af indsatsen (eftermåling) samt hhv. 6 og 12 måneder efter endt forløb (opfølgingsmåling). Et forløb varer i gennemsnit knap 7 måneder.

- **Førmåling:** Både terapeut og barnets forældre udfylder spørgeskema, inden behandlingsforløbet igangsættes (optimalt inden for de første 4 uger).
- **Eftermåling:** Både terapeut og barnets forældre udfylder spørgeskema, umiddelbart inden behandlingsforløbet afsluttes.
- **Opfølgingsmåling:** Barnets forældre udfylder spørgeskema 6 og 12 måneder efter behandlingens afslutning.

For at undersøge om indsatsen har en positiv betydning for børn og unge, måler vi på en række centrale områder, som indsatsen forventes at forbedre. I den konkrete operationalisering har det været et hensyn til validiteten at oversætte succeskriterierne til målbare indikatorer, som er tilpasset indsatsen og giver mening i praksis. Men samtidig højnes sammenligneligheden til andre studier, når operationaliseringen hviler på forskningsvaliderede redskaber. Det er særlig vigtigt,

idet der ikke er tilkøbet en kontrolgruppe. Derfor har vi udviklet spørgeskemaer, der består af en kombination af baggrundsspørgsmål, validerede redskaber og spørgsmål, der belyser de specifikke forventede effekter. Tabel 4.1. giver et overblik over de anvendte skemaer.

Tabel 4.1. Oversigt over datakilder

Skema	Formål	Tidspunkt	Udfyldes af
MC-skema	Information om bl.a. barnets bopæl, diagnose, skolegang, fritid, problemadfærd samt kriminalitet, misbrug og problemadfærd.	Ind- og udskrivning	Terapeut
	Ved udskrivning afdækkes terapeutens og rådgivers vurdering af forløbet.		
SDQ-skema	Valideret redskab til måling af barnets trivsel	Ind- og udskrivning	Forældre (Barn/ung)
Tilfredshed med forløb	Familiens samlede tilfredshed med forløbet	Udskrivning	
Opfølgning	Information om barnets skolegang, kriminalitet og misbrug.	6 og 12 måneder efter udskrivning	Forældre

Data indsamles gennem to kilder, hhv. familiens terapeut og barnets forældre. Terapeuten besvarer ved ind- og udskrivning et skema (MC-skema), der primært omhandler mere faktuelle forhold om barnet eller den unge, fx bopæl, skolegang og fritid. I udskrivningsskemaet afdækkes også terapeutens tilfredshed med forløbet.

Barnets forældre udfylder et skema ved ind- og udskrivning, der omhandler deres barns trivsel og deres egen tilfredshed med indsatsen. Vi anvender det validerede Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ)⁷ til måling af barnet eller den unges trivsel. SDQ er et spørgeskemabaseret værktøj, der belyser barnets adfærd, trivsel og funktion. SDQ er opdelt i to sektioner. Den første sektion består af skemaets 25 første spørgsmål, og omhandler problemniveauet i barnets eller den unges adfærd og styrkesider. Herudfra kan konstrueres forskellige skalaer, herunder en samlet problemscore. Dernæst følger anden sektion, der består af spørgsmål, som belyser betydningen af problemerne for barnet eller den unges dagligdag, kaldet

⁷ Strength and Difficulties Questionnaire er udviklet af Robert Goodman fra Kings College i London. Det er oversat og valideret i dansk kontekst, ligesom der er udregnet danske normtal (se mere på www.sdq.dk).

påvirkningsscoren. Begge dele er væsentlige at måle på og medtage i en evaluering af Familie & Netværk. SDQ har desuden den fordel, at det er et hyppigt anvendt måleredskab, og derfor findes danske normscores og undersøgelser, som kan bruges til sammenligningsgrundlag. Det er særligt vigtigt, når vi ikke har en kontrolgruppe.

Opfølgningssmålingerne ved 6 og 12 måneder udfyldes af barnets forældre. Af hensyn til svarprocenten og længden på spørgeskemaet, er det en kondenseret udgave af spørgeskemaet til de fagprofessionelle, og afdækker blandt andet barnets bopæl, skolegang, kriminalitet og misbrug. Derudover har vi spurgt til forældrenes udbytte af forløbet, samt hvilke støttende eller kompenserende indsatser de modtager på nuværende tidspunkt.

4.2 Indsamling og svarprocent

Metodecentret har etableret et system, som først og fremmest gør det let og fleksibelt for de fagprofessionelle at indsamle data. De logger ind med et personligt log-in. Herefter kan de oprette familier, indtaste data og udsende spørgeskema direkte til forældrene eller hjælpe dem med at udfylde spørgeskemaer.

Det er således de enkelte terapeuter og vejledere, som er ansvarlige for løbende at få indsamlet data fra både dem selv og familierne. Det sker i et tæt samarbejde med Metodecentret, vejledere og kommunale tovholdere, som holder overblik og følger op på løbende dataregistrering. Dataindsamlingen afhænger derfor i høj grad af de enkelte medarbejdere, hvor det er lykkedes at skabe engagement, hvilket afspejles i de høje svarprocenter angivet i Tabel 4.2.

Tabel 4.2. Overblik over forløb og svarprocenter

	Antal	Procent
Familier, som har modtaget indsatsen	173	
Bevarelse af MC-skema	169	98 %
Besvarelse af SDQ-skema*	76	78 %
Besvarelse af tilfredshedsspørgsmål*	76	78 %
Besvarelse af opfølgningsskema efter 6 mdr.**	53	56 %
Besvarelse af opfølgningsskema efter 12 mdr.**	70	53 %

Note: Der medtages kun forløb, hvor der både er svaret på ind- og udskrivning d. 25. maj 2021.

*Indsamling af forældreskema igangsættes først i 2020. Derfor er svarprocenten beregnet ud fra 98 forløb.

**Opfølgningssmålinger igangsættes først fra 2021. Derfor er svarprocenten beregnet ud fra hhv. 94 ved 6 mdr. opfølgning og 133 ved 12 mdr. opfølgning.

Der har i perioden været 173 forløb, hvoraf 14 % har været i Herning Kommune, 22 % i Randers Kommune, mens de resterende 64 % er fra Aarhus Kommune.

Svarprocenten for MC-skemaet er på hele 98 %, mens SDQ- og tilfredshedsskemaet fra familierne er på 78 %. Spørgeskemaerne til familierne ved ind- og udskrivning blev først igangsat i 2020, mens opfølgingsmålingerne til familierne først blev udsendt fra 2021. Derfor er svarprocenterne for familie-skemaerne udregnet pba. af et lavere antal familier. Ved opfølgningen, har vi udsendt spørgeskemaet direkte til familierne – og ikke via terapeuten, som ved ind- og udskrivning. Det har resulteret i lidt lavere svarprocenter på hhv. 56% og 53%. En frafaldsanalyse viser, at der ikke er signifikante forskelle mellem de familier, som har besvaret opfølgingsmålingerne og dem, som ikke har. Derfor vurderer vi, at opfølgingsmålingerne – trods den lavere svarprocent – er bidrage til at få et billede af den langsigtede virkning af Familie & Netværk.

4.3 Statistisk metode

Evalueringen af indsatsen er baseret på før- og eftermålinger. Det, vi er interesserede i, er at afdække, om der er sket en forandring i løbet af indsatsen på de givne effektmål: Er børnenes trivsel eksempelvis øget i løbet af indsatsen? Dertil suppleres analysen med opfølgingsmålinger for at undersøge, om eventuelle udviklinger fastfoldes efter udskrivning fra Familie & Netværk.

Hovedanalysen udføres derfor ved at sammenligne et givent effektmål, trivsel, ved før- og eftermålingen og undersøge, om denne forskel er statistisk signifikant. Det gør vi gennem parrede t-tests eller McNemar, afhængig af variabelens måleniveau. Det vil sige, at det er en forudsætning for at indgå i analysen, at der foreligger data fra både ind- og udskrivning. Metoden viser den gennemsnitlige udvikling for de omfattede børn og unge. I de supplerende analyser ser vi på, om der er en statistisk signifikant forskel på de givne effektmål mellem indskrivningen og opfølgingsmålingerne for at undersøge, om eventuelle udviklinger fastholdes over tid. Dette gøres gennem uparrede t-test, hvor der sammenlignes med de 169 respondenter i hovedanalysen⁸. For samtlige test er der angivet med stjerner, om en given udvikling eller forskel er statistisk signifikant. I de tilfælde, hvor det er meningsfuldt, suppleres med en beregning af Cohens d, som er et standardiseret mål for effektstørrelse.

Det er en begrænsning for analysen, at der ikke er en kontrolgruppe. Det betyder, at vi mangler information om, hvordan de børnene og de unge ville have klaret sig uden Familie & Netværk. Vi kan dermed ikke udtale os om kausale årsagssammenhænge.

⁸ Uparrede t-test anvendes for at medtage så mange observationer som muligt, da der kun foreligger data på 53 og 70 forløb ved hhv. 6 og 12 mdr. opfølgning. Resultaterne robusthedstestet med parrede t-test.

5 Målgruppen: Hvem er børnene og de unge i Familie & Netværk?

Når en familie indskrives i et forløb hos Familie & Netværk, er det gennem henvisning via socialforvaltningen i den kommune, hvor familien bor. Målgruppen for indsatsen er beskrevet som *"børn og unge i alderen 6-17 år, som har adfærds- og trivselsproblemer, og derfor er truede i deres trivsel og udvikling"*. Indsatsens målgruppe er i udgangspunktet bred⁹, fordi Familie & Netværk tilrettelægges og tilpasses til målgruppen, problemkomplekset og udviklingsniveauet. Tilgangen bygger på en række gennemgående indsatskomponenter, men der er ikke tale om en "one size fits all"-indsats. Derfor er det særlig interessant indledningsvist at kaste et blik på målgruppens situation og karakteristika ved førmålingen.

Tabel 5.1. giver et overblik over de indskrevne børn og unge ved indskrivning til indsatsen. Aldersmæssigt varierer de mellem 5-17 år, med en gennemsnitsalder på 13,7 år. Lidt flere drenge end piger har været indskrevet, idet 67 % er drenge. Næsten halvdelen af de indskrevne har en diagnose ved indskrivning, hvor ADHD er den absolut hyppigst forekomne.

Da Familie & Netværk er en system- og familiebaseret indsats er det ikke overraskende, at 90 % af de indskrevne børn er hjemmeboende. Heraf bor 30 % hos sammenboende forældre, mens 70 % har fraskilte forældre og enten bor hos den ene forælder eller i deleordning. Disse tal viser, at der blandt de indskrevne børn er flere med fraskilte forældre relativt til den generelle danske befolkning.¹⁰ Familie & Netværk kan også tilbydes til netværksanbringelser, plejefamilier eller der kan være tale om børn og unge på døgninstitution, hvor der ønskes hjemgivelse eller flytning til plejefamilie. Således er 8 % anbragt ved indskrivning til indsatsen.

Tabellen illustrer, at de børn og unge, som indskrives i indsatsen på flere parametre kan betegnes som udsatte. Eksempelvis har der været underretning i 80 % af familierne, og 20 % vurderes at være anbringelsestruet¹¹ op til indskrivning. Der er også store problemer med skolefravær, hvor kun 66 % går i et skoletilbud eller har beskæftigelse. Ud af dem har 44 % fravær i halvdelen af tiden eller mere.

⁹ Barnet/den unge skal som udgangspunkt være hjemmeboende, i netværkspleje eller hos plejefamilie. Men det kan også være børn og unge, hvor der ønskes en hjemgivelse fra anbringelse eller flytning til plejefamilie. Eksklusionskriterierne for Familie & Netværk er børn eller unge, som er akut selvmordstruede eller akut psykotiske.

¹⁰ Se Danmarks Statistik. Skilsmisseprocent efter enhed og tid (SKI55), hvor skilsmisseprocenten de seneste 10 år har ligget mellem 36 % og 55 %.

¹¹ Anbringelsestruet er defineret ved, at enten myndighedsrådgiver har arbejdet med planer om en døgnanbringelse eller ved at forældrene vedholdende har forsøgt at få barnet eller den unge anbragt.

Tabel 5.1. Målgruppen ved førmåling

<i>Førmåling</i>	
Baggrund¹	
Alder	13,7 år (5 – 17 år)
Køn (ref. dreng)	67 %
Samboende forældre	30 %
Underretning op til indskrivning**	80 %
Anbragt (institution, plejefamilie, opholdssted)	8 %
Anbringelsestruet	20 %
Diagnose	49 %
Skole og fritid¹	
Har et skoletilbud/arbejde	66 %
Fravær fra skole/arbejde*	
Altid/næsten altid	21 %
For det meste	3 %
Halvdelen af tiden	20 %
Af og til	18 %
Aldrig/næsten aldrig	38 %
Fritidsaktivitet	18 %
Fritidsjob***	11 %
Problemadfærd¹	
Involveret i kriminel aktivitet op til indskrivning**	30 %
Problematisk forbrug af rusmidler op til indskrivning**	24 %
Beskrevet problemadfærd	96 %
Trivsel²	
SDQ-problemscore, inden for normalområdet	13 %
SDQ-påvirkningscore, inden for normalområdet	13 %
N = 169 (76)	

Note: 1) Besvaret af terapeuter, 2) Besvaret af forældre

*Spørgsmål er tilføjet d. 8/7 2021 og betinget af 'ja' til skoletilbud. N = 61.

**Defineret ved 6 måneder før indskrivning

***Undersøgt specifikt for unge over 13 år, som ikke har et lønnet arbejde.

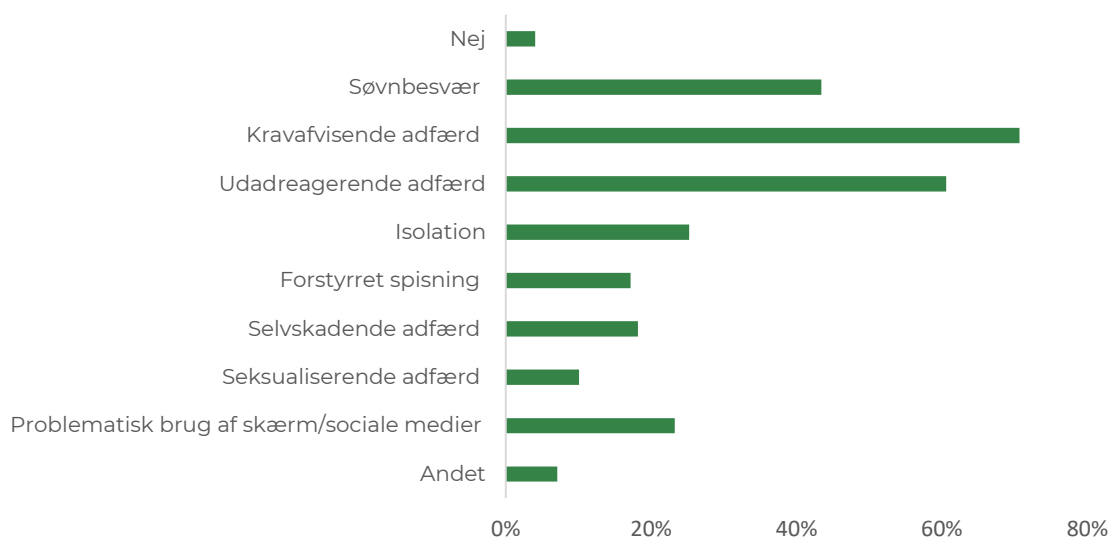
Det ses også, at 30 % af de indskrevne har været involveret i kriminel aktivitet. Kriminel aktivitet er bredt defineret, hvor der spørges til konkret viden eller mistanke om, at den unge har været involveret i kriminel aktivitet. Herigennem indfanges også de tilfælde, hvor terapeuten har kendskab hertil, uden at handlingen nødvendigvis er opdaget af politimyndighederne. Det suppleres af et spørgsmål om, hvorvidt den

unge er sigtet op til indskrivning, hvilket 17 % af de unge er. Det svarer til, at der er en sigtelse i 57 % af de tilfælde, hvor terapeuten har viden eller mistanke om kriminel aktivitet. Tyveri og vold er hyppigst forekommende. Derudover har 24 % af de indskrevne børn og unge haft et problematisk forbrug af rusmidler op til indskrivning. Hash er det dominerende rusmiddel, idet hash er involveret i 92 % af de tilfælde, hvor rusmiddelforbruget er problematisk.

Terapeuten bliver bedt om at afkrydse, om der er anden beskrevet problemadfærd, hvilket der svares ja til i 96 % af forløbene på indskrivningstidspunktet. Figur 5.2. nedenfor viser fordelingen af forskellige typer problemadfærd, hvor det ses, at kravafvisende adfærd (71 %), udadreagerende adfærd (61 %) og isolation (25 %) er de dominerende. Derudover har knap en femtedel selvskadende adfærd på indskrivningstidspunktet. Figuren understreger desuden, at målgruppen er bred, og at udfordringerne er mange og af forskellig karakter.

Figur 5.2. Beskrevet problemadfærd ved førmålingen

Beskrevet problemadfærd ved førmåling

Note: Besvaret af familiens terapeut. N = 99.

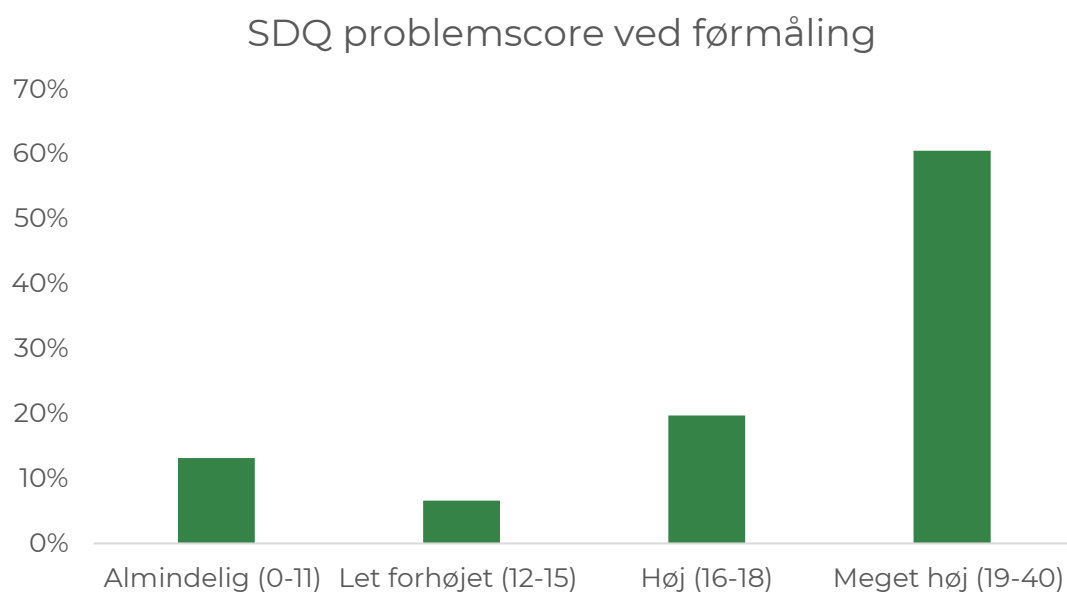
De omfattede børn og unges trivsel og funktion er rapporteret af deres forældre gennem SDQ-skemaet. De understøtter billedet fra terapeuternes besvarelser om, at målgruppen for indsatsen har store adfærds- og trivselsproblemer. Hvis vi ser på den total problemscore ved førmålingen, så har børnene en gennemsnitsscore på 20,0. I relation til de danske normtal¹², vil det sige, at gruppen gennemsnitligt placerer sig i kategorien 'meget høj problemscore'. Som supplement til gennemsnittet er det

¹² De danske normtal er baseret på Arnfred et al. (2019). Danish norms for the Strengths and Difficulties Questionnaire. *Danish Medical Journal*; 66(6): 1-7. De kan også tilgås her: sdq.dk/danske-normer/ Vi har taget udgangspunkt i de 11-17-årige, da 91% af målgruppen falder inden for den alderskategori.

interessant at se på, hvordan de indskrevne børn og unge fordeler sig i de danske normkategorier.

Figur 5.3 viser fordelingen af børnene eller de i unge ud fra deres samlede SDQ-problemscore i relation til danske normtal. Det ses, at hele 81 % af børnene og de unge har en samlet SDQ-problemscore, der placerer dem i kategorien meget høj (61 %) eller høj (20 %) ved indskrivningstidspunktet. Samtidig befinder kun 13 % sig inden for det, man definerer som normalområdet¹³ i forhold til trivsel.

Figur 5.3. Fordeling på problemscore ved førmåling

Note: N = 76. kategorierne er baseret på de danske normtal for 11-17-årige.

Billedet er helt identisk, hvis vi kigger på påvirkningsscoren, hvor også 81 % ligger i kategorien høj eller meget høj påvirkningsscore ved indskrivningstidspunktet, mens 13 % placeres i normalområdet (se yderligere i figur 6.8). Det vil sige, at vanskelighederne har en stor indvirkning på barnet eller den unges dagligdag.

Baseret på såvel terapeuternes indtastninger som forældrenes SDQ-besvarelse, er målgruppen således kendetegnet ved store trivsels- og adfærdsvanskeligheder. Men data om målgruppen illustrerer også, at målgruppen er bred, da udfordringerne er mange og har forskellig karakter.

¹³ Normalområdet er defineret ved, at 80 % af de danske 11-17-årige befinder sig i kategorien.

6 Resultater: Hvad sker der for børnene og de unge i løbet af indsatsen?

I dette afsnit undersøger vi, hvordan børnene, de unge og deres familier udvikler sig på en række centrale effektmål i løbet af indskrivningen i Familie & Netværk. Vi evaluerer indsatsen ved at sammenligne børnene og de unge på et givent effektmål ved indskrivning med samme effektmål ved udskrivning. I de tilfælde, hvor effektmålet også indgår i de opfølgende målinger, undersøger vi, om eventuelle udviklinger er fastholdt 6 og 12 mdr. opfølgning¹⁴. Effektmålene er inddelt i følgende temaer:

- Skole og fritid
- Adfærd, misbrug og kriminalitet
- Trivsel og funktion (SDQ)
- Forældres, sagsbehandlers og teamets tilfredshed med forløbet

6.1 Skole og fritid

Effektmålene relateret til skole og fritid er vigtige, fordi skolefravær kan have store sociale og faglige konsekvenser på kort og langt sigt.¹⁵ Danske undersøgelser viser eksempelvis, at børn og unge med højt skolefravær opnår lavere karakterer ved folkeskolens afgangsprøver.¹⁶ Det kan stille dem dårligere i deres videre vej gennem uddannelsessystemet. Ligeledes får unge med fritidsjob højere karakterer til afgangseksamen i 9. klasse, begår mindre kriminalitet og er hurtigere til at begynde på en ungdomsuddannelse.¹⁷

6.1.1 Tilknytning til skole og beskæftigelse

Som allerede beskrevet, er skolefravær et fremtrædende problem for mange af de børn og unge, som indskrives i Familie & Netværk. Ved indskrivning er 66 % tilknyttet et skole- eller beskæftigelsestilbud, hvoraf cirka 45 % har fravær i halvdelen af tiden eller mere.

Figur 6.1 ser på, hvordan andelen af børn og unge med et skole- eller beskæftigelsestilbud udvikler sig over tid. Figuren viser først og fremmest, at andelen af børn og unge med et skoletilbud eller beskæftigelse stiger med 14 procentpoint i

¹⁴ Da opfølgingsmålingerne er en kondenseret udgave af skemaerne, er det ikke alle effektmålene, som indgår i de spørgeskemaer.

¹⁵ Se fx Børns Vilkår & Egmont (2020). Skolens Tomme Stole – Skolefravær set fra barnets perspektiv.

¹⁶ Kristensen, N., Jensen, V.M & Krassel, K.F (2020): Panelanalyse af bekymrende skolefravær. VIVE: Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Se også: Fravær i skolen har stadig en social slagside - VIVE

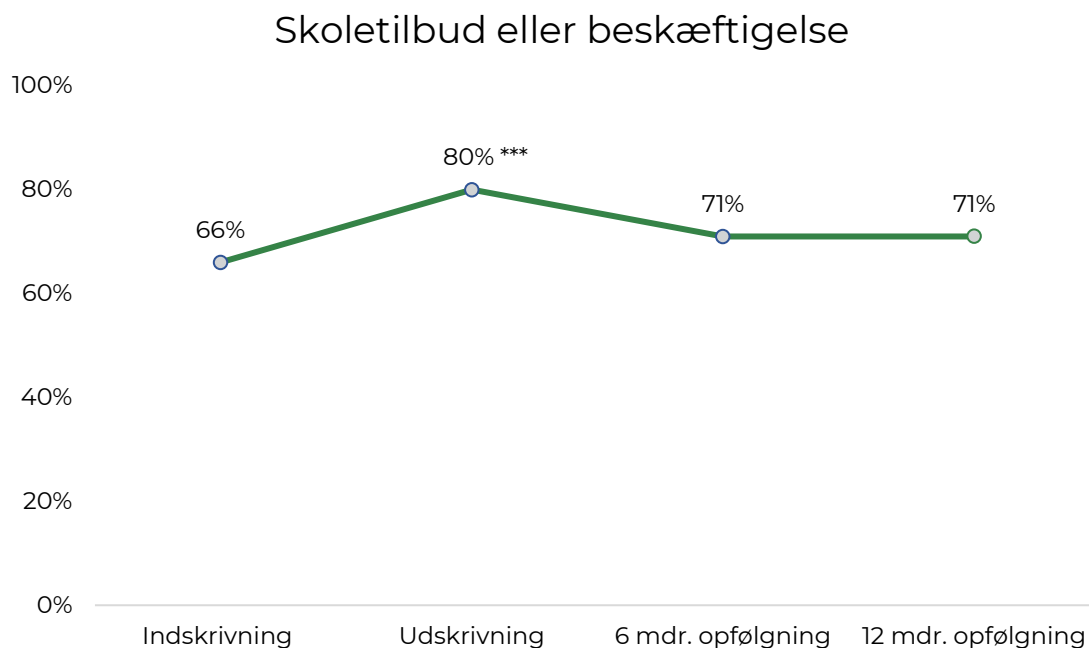
¹⁷ Lesner, R. V. Damm, A. P., Berthelsen, P. & Pedersen, M. U. (2018). Life Skills Development of Teenagers through Spare-Time Jobs. Working Paper. Se også: Trygfondens Børneforskningscenter (2018). Fritidsjobundersøgelsen.

løbet af indskrivningen ved Familie & Netværk. Således er 80 % af børnene eller de unge tilknyttet et skole- eller beskæftigelsestilbud ved udskrivning. Den udvikling er statistisk signifikant.

Figuren viser et mindre fald i andelen med skole eller beskæftigelse fra udskrivning af indsatsen til 6 og 12 måneders målingerne, som dog ikke er statistisk signifikant.¹⁸ Hvis vi sammenligner til status før indskrivning, er der en tendens til, at andelen af børn og unge med skole eller beskæftigelse er steget, men den samlede udvikling er ikke statistisk signifikant.

Samlet set, er der således en positiv udvikling på 14 procentpoint i andelen af børn og unge med et skole- eller beskæftigelsestilbud fra indskrivning til udskrivning af Familie & Netværk. Men det ser ikke ud til, at den positive udvikling kan fastholdes i samme grad, når vi måler hhv. 6 og 12 måneder efter udskrivning.

Figur 6.1. Andelen med skole- eller beskæftigelsestilbud på tværs af målinger

Note: N=169/169/53/70. Spørgsmålet er besvaret af terapeuter. Signifikansniveau er angivet ved *p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001 er angivet ved datapunkterne.

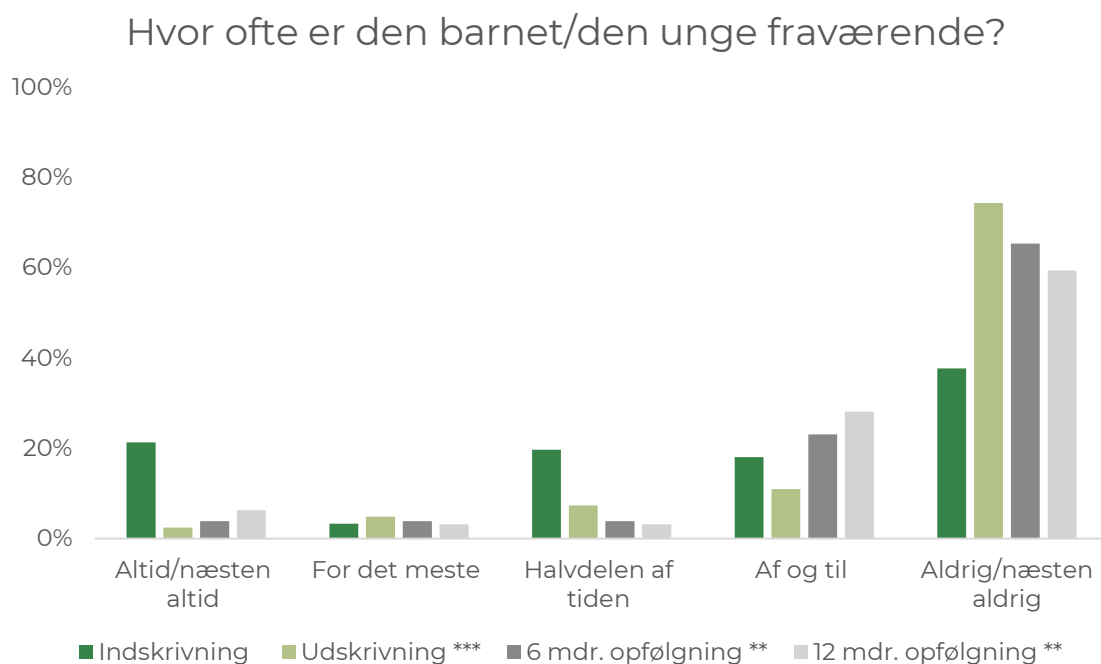
Det er derudover et væsentligt at undersøge niveauet af børnenes eller de unges fravær. Figur 6.2 viser udviklingen i fravær over tid. Overordnet ses, at fraværet reduceres markant i løbet af indskrivning i Familie & Netværk. Ved indskrivning havde 44 % fravær i halvdelen af tiden eller mere, mens det ved udskrivning er reduceret til 14 %. Ydermere ses, at andelen, som aldrig eller næsten aldrig har fravær, stiger fra

¹⁸ Ved en parret t-test er faldet i andelen med skoletilbud eller beskæftigelse dog signifikant (*) fra udskrivning til 12 mdr. opfølgning.

38 % ved indskrivning til 74 % ved udskrivning. Det vil sige, at 3 ud af 4 børn med et skoletilbud eller beskæftigelse aldrig eller næsten aldrig har fravær ved udskrivning.

Det ser ud til, at den positive udvikling fastholdes hhv. 6 og 12 mdr. efter afsluttet forløb. Her er det omkring 12 %, som har fravær i halvdelen af tiden eller mere. Andelen af børn og unge, som aldrig eller næsten aldrig har fravær falder dog en smule til hhv. 65 % ved 6 mdr. opfølgning og 59 % ved 12 måneders opfølgning. Samlet set er de positive udviklinger fra indskrivning til 6 og 12 mdr. statistisk signifikante. Ligeledes er der ingen signifikante ændringer fra udskrivning til opfølgning, hvilket indikerer, at niveauet for børnenes og de unges fravær er stabilt hhv. 6 og 12 måneder efter udskrivning¹⁹. Det leder til en samlet konklusion om, at Familie & Netværk har en positiv betydning for de unges fravær, som fastholdes på længere sigt, når de unge ikke længere er en del af indsatsen.

Figur 6.2. Fravær fra skole og beskæftigelse på tværs af målinger

Note: N = 61/82/26/32. Vurderet af familiens terapeut. Svar er betinget af 'ja' til, at barnet/den unge har et skoletilbud eller er i beskæftigelse. Signifikansniveau for signifikanstest ift. indskrivning er angivet ved *p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001.

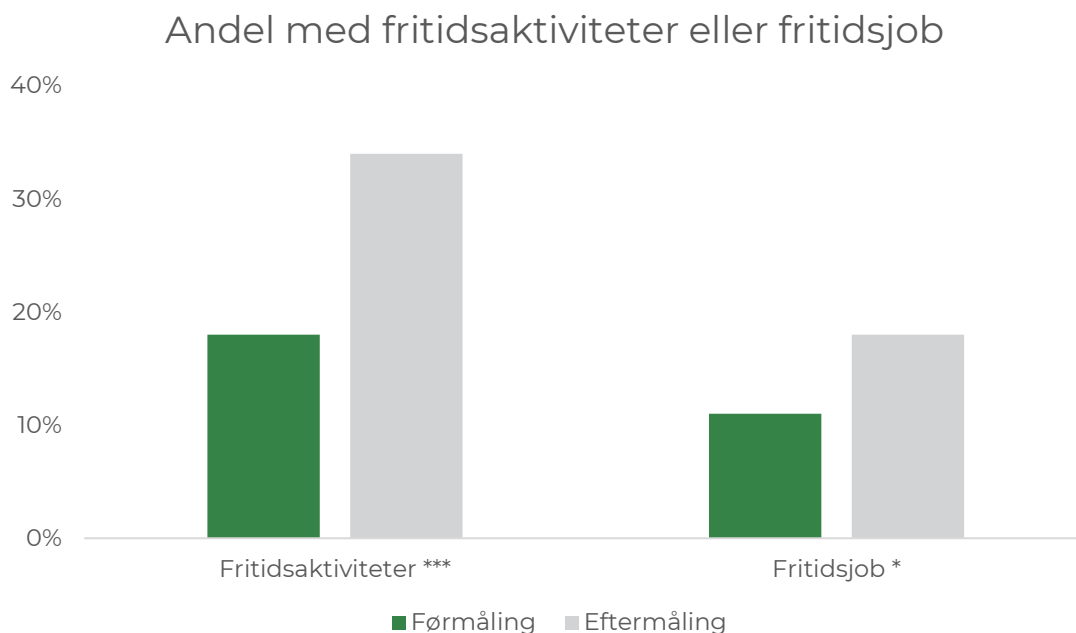
6.1.2 Tilknytning til skole og beskæftigelse

Figur 6.3 viser, at der ved indskrivning til Familie & Netværk kun er 11 % af de unge over 13 år som har et fritidsjob, mens 18 % har en eller flere fritidsaktiviteter. Figuren viser,

¹⁹ Ved en parret t-test er forskellen i fravær fra udskrivning til 12 mdr. opfølgning dog signifikant.

at det ændrer sig i løbet af indsatsen. Andelen af børn og unge med fritidsaktiviteter stiger således med 16 procentpoint fra 18 % ved indskrivning til 34 % ved udskrivning af indsatsen. Det er næsten en fordobling af antallet af børn og unge, som har fritidsaktiviteter. Andelen af unge over 13 år,²⁰ som har et fritidsjob stiger fra 11 % til 18 %. Begge udviklinger er statistisk signifikante.²¹

Figur 6.3. Udvikling i andel med fritidsaktiviteter og fritidsjob fra før- til eftermåling

Note: Besvaret af terapeuter. *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001.

6.1.3 Opsamlende om skole og fritid

Analysen viser, at Familie & Netværk lykkes med at øge andelen af børn og unge, der har fritidsjob og fritidsaktivitet, når de udskrives. Derudover styrkes deres tilknytning til skole og beskæftigelse, hvor andelen af børn og unge med et tilbud øges samtidig med, at fraværet reduceres markant fra indskrivning til udskrivning. Analysen viser endvidere, at det ikke ud til, at andelen af børn og unge, som har et skole- eller beskæftigelsestilbud kan fastholdes i samme grad efter udskrivning fra Familie & Netværk. Til gengæld har de børn og unge, der har et tilbud, et markant lavere fravær, som fastholdes på langt sigt, sammenlignet med før indsatsen. Familie & Netværk har således en positiv betydning for de unges fravær, som fastholdes efter udskrivning.

²⁰ Andelen med fritidsjob undersøges for unge over 13, som ikke har lønnet arbejde eller arbejdspraktik.

²¹ Udviklinger skal ses i lyset af, at hovedparten af dataindsamlingen er foregået under COVID-19, hvilket må formodes at have betydning muligheden for at opstarte fritidsaktiviteter og fritidsjob. Det betyder dels, at de konkrete andele ved både før- og eftermåling kan være underestimerede, men også at terapeuterne kan have haft vanskeligere ved at arbejde effektivt med de effektmål.

6.2 Misbrug, kriminalitet og adfærd

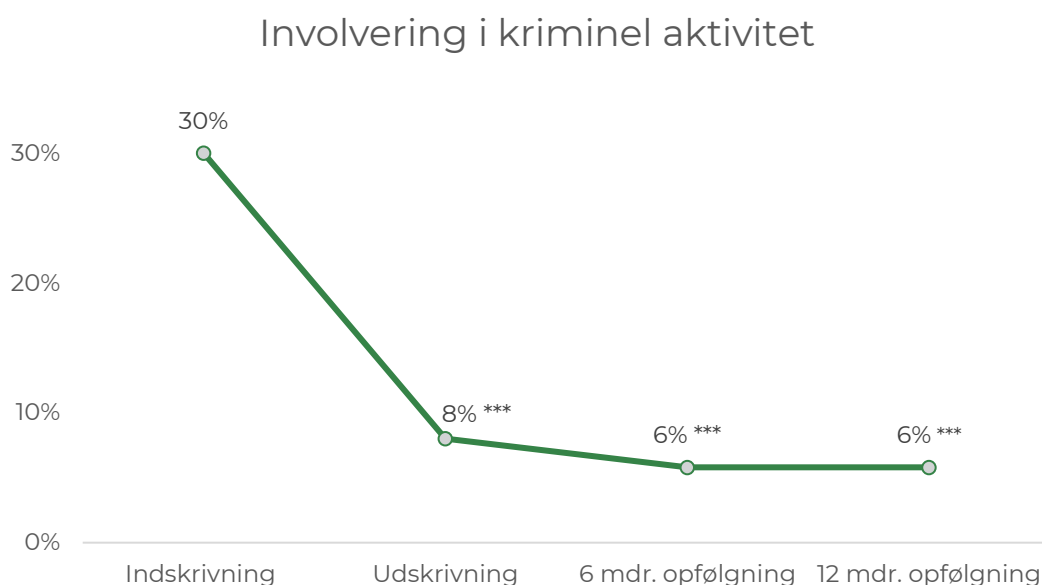
Vi har undersøgt, hvordan andelen med misbrug, kriminalitet og beskrevet problemadfærd udvikler sig. Spørgsmålene i det følgende er formuleret således, at respondenterne angiver, om adfærd er tilstede. Det betyder, at vi ikke indfanger eventuelle reduktioner i eksempelvis misbrug eller udadreagerende adfærd.

Derudover bemærkes, at spørgsmålene angående misbrug og kriminalitet ikke er helt sammenlignelige over tid, idet tidshorizonten er forskellig ved før- og eftermålingen. Ved indskrivning spørges ind til misbrug/kriminalitet de seneste 6 måneder, da vi er interesserede i at afdække den adfærd, som kan være udslagsgivende for henvisningen til indsatsen, hvor en hændelse, særligt kriminalitet, kan ligge tilbage i tid. Ved udskrivning og opfølgning spørger vi ind til aktuel status, og tidshorizonten er derfor hhv. 6 uger for kriminalitet og 3 uger for misbrug. Det skal der tages forbehold for i læsningen af analysen.

6.2.1 Involvering i kriminel aktivitet

Figur 6.4 viser andelen af børn eller unge, hvor der er viden eller mistanke om kriminel aktivitet over tid.

Figur 6.4. Andel som er involveret i kriminel aktivitet på tværs af målinger

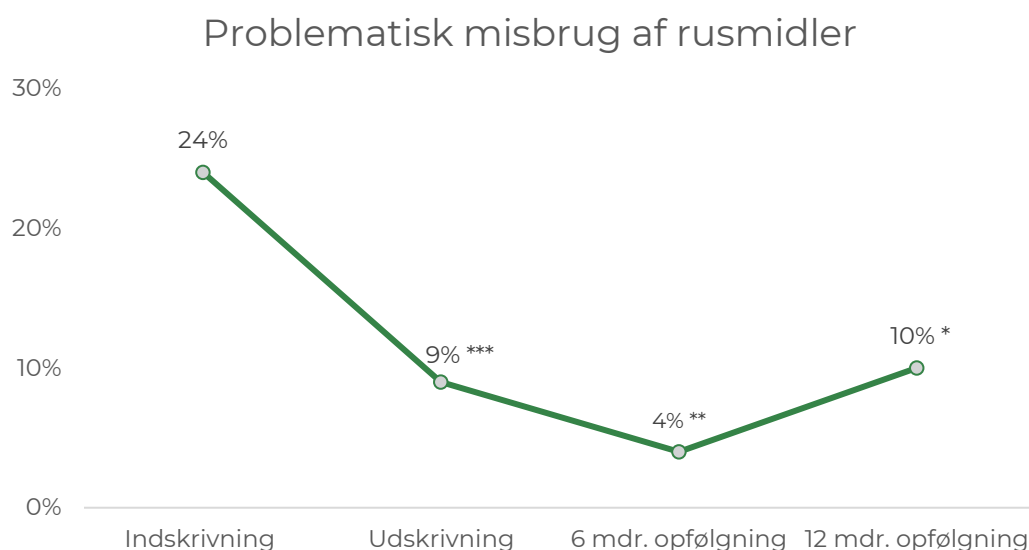
Note: N=169/168/52/69. Ved indskrivning afdækkes adfærd op til indskrivning defineret ved 6 måneder før. Ved udskrivning og opfølgingsmålingerne er tidshorizonten 6 uger. Signifikansniveau ift. indskrivning er angivet ved *p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001.

Det ses, at andelen falder fra 30 % ved indskrivning til 8 % ved udskrivning. Det er et fald på 22 % procentpoint og svarer til en reduktion på over 70 %²². Herudover ses, at det niveau er fastholdt efter udskrivning fra Familie & Netværk, hvor figuren viser, at andelen, som er involveret i kriminel aktivitet, er 6 % ved både 6 mdr. og 12 mdr. opfølgningen. De positive udviklinger fra indskrivning er statistisk signifikante, hvilket indikerer, at Familie & Netværk har en positiv betydning for de unges involvering i kriminel aktivitet, som fastholdes et år efter afsluttet indsats.

6.2.2 Problematisk forbrug af rusmidler

Figur 6.5 viser udviklingen i andelen med et problematisk brug af rusmidler. Det ses, at andelen med et problematisk forbrug reduceres med 15 procentpoint i løbet af indsatsen; fra 24 % ved indskrivning til 9 % ved udskrivning. Det ses yderligere, at behandlingseffekten på misbrug fastholdes efter udskrivning, hvor andelen er stabil fra udskrivning til 12 mdr. målingen. Der er en tendens til, at andelen er faldet ved 6 mdrs. målingen, men det er ikke statistisk signifikant.

Figur 6.5. Andel som har et problematisk misbrug af rusmidler på tværs af målinger

Note: N=159/161/51/69. Ved indskrivning afdækkes adfærden op til indskrivning, defineret ved 6 måneder før. Ved udskrivning og opfølgning er tidshorisonten 3 uger. Signifikansniveau ift. indskrivning er angivet ved *p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001.

²² Spørgsmålet indfanger både tilfælde med viden om kriminalitet og tilfælde, hvor der kun er mistanke. Derfor er det relevant at supplere med data om andelen, som sigtes. Her kan vi også observere en markant reduktion, hvor 17 % af de unge var sigtet op til indskrivning, mens det falder til 3 % ved udskrivningstidspunktet.

Det betyder samlet, at Familie & Netværk reducerer andelen af børn og unge med et problematisk brug af rusmidler, hvilket også er gældende på længere sigt, når de ikke længere modtager indsatsen.

Som en supplerende analyse, har vi alene set på de unge, der havde et problematisk forbrug op til indskrivning. Det fremgår af tabel 6.1 at 31 % af de unge med problematisk forbrug ved indskrivning fortsat har et misbrug ved udskrivning, mens 69 % ikke længere har et problematisk forbrug. Det må umiddelbart betegnes som en god behandlingseffekt, også når vi sammenligner med veldokumenterede misbrugsbehandlinger til lignende målgrupper (jf. afsnit 7.1.2). er det dominerende rusmiddel for de unge både ved indskrivning og udskrivning.

Tabel 6.1. Udvikling for gruppen af unge med misbrug ved indskrivning

Misbrug ved indskrivning	
<i>Udskrivning (N=35)</i>	
Intet misbrug ved udskrivning	69 %
Misbrug ved udskrivning	31 %

Note: Besvaret af terapeuter. Ved indskrivning afdækkes adfærden op til indskrivning defineret ved 6 måneder før. Ved udskrivning er tidshorisonten på 3 uger på misbrug.

6.2.3 Beskrevet problemadfærd

Familiens terapeut bliver bedt om at angive, om der er anden beskrevet problemadfærd hos barnet eller den unge ved ind- og udskrivning. Det er der for 96 % af de indskrevne børn og unge ved indskrivningen. Det falder imidlertid til 79 % ved udskrivning, hvilket er et statistisk signifikant fald på 17 procentpoint.

Figur 6.6 nedenfor viser fordelingen ved indskrivning og udskrivning på forskellige typer af problemadfærd ved ind- og udskrivning. Figuren viser først og fremmest en stigning på 17 procentpoint i andelen, som svarer nej til, at barnet har anden beskrevet problemadfærd. Mens 4 % ikke har anden beskrevet problemadfærd ved indskrivning, stiger det 21 % ved udskrivning. Den positive udvikling er statistisk signifikant. Figuren viser dernæst, at der er fald i andelen med den givne problemadfærd inden for alle kategorierne, med undtagelse af svarkategorien 'andet', hvor der er en lille stigning. I figuren er der afbilledet med stjerner de steder, hvor udviklingen er statistisk signifikant. Det gælder søvnbesvær, kravafvisende adfærd, uadadreagerende adfærd og selvskadende adfærd, hvor der er et signifikant fald i

andelen med den givne adfærd. For de øvrige typer af adfærd ses en reduktion i andelen, men denne er ikke statistisk signifikant.²³

Figur 6.6. Beskrevet problemadfærd ved før- og eftermåling

Note: Besvaret af familiens terapeut. Stjerner ved kategorien på y-aksen viser, om forskellen mellem før- og eftermåling er statistisk signifikant. *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001. N = 99.

6.2.4 Opsamlende om adfærd, misbrug og kriminalitet

Opsamlende for denne del af analysen, er der positive udviklinger for alle effektmålene relateret til barnets eller den unges adfærd. Således øges andelen af børn og unge, som ikke har øvrig beskrevet problemadfærd betydeligt, ligesom der er reduktion af andelen i alle typer problemadfærd fra indskrivning til udskrivning. Det gælder særligt for kravafvisende og udadreagerende adfærd. Derudover reduceres andelen med misbrug og kriminel adfærd markant i løbet af indsatsen. Det fastholdes på længere sigt, hvor analysen viser, at andelen af unge i kriminalitet eller med et misbrug er stabil både 6 og 12 mdr. efter udskrivning, hvormed den positive udvikling fastholdt efter afsluttet indsats.

²³ For både isolation (0.09), seksualiserende adfærd (0.10) og andet (0.06) er udviklingen signifikant på et 10 %-niveau.

6.3 Børn og unges trivsel

Et af de helt centrale mål for Familie & Netværk er at forbedre børn og unges trivsel og medvirke til, at problemerne får en mindre indvirkning på deres dagligdag, familieliv, venskaber og indlæring.

Til at undersøge det, anvender vi det validerede SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire), som udfyldes af barnets forældre ved ind- og udskrivning af Familie & Netværk. Redskabet kan både bruges til at identificere mistrivsel i kobling til barnets hverdag og til at undersøge, hvordan en given indsats, behandling eller intervention påvirker barnets trivsel i hverdagen.

6.3.1 Problemniveauet for barn eller den unge

Den samlede problemscore er et sumindeks bestående af de fire dimensioner: Adfærdsmæssige symptomer, opmærksomhedsvanskeligheder, forhold til jævnaldrende og følelsesmæssige symptomer, der alle er skaleret fra 0-10. Den samlede problemscore går derfor fra 0-40, hvor høje værdier er udtryk for en høj problemtyngde. Tabel 6.2. viser gennemsnittet på den samlede problemscore, for de enkelte dimensioner og for sociale styrkesider ved før- og eftermålingen samt forskellen mellem dem og hvorvidt denne er statistisk signifikant.

Tabel 6.2. Udviklinger i barnet eller den unges problemscores

	<i>Førmåling (gns.)</i>	<i>Eftermåling (gns.)</i>	<i>Difference</i>
Samlet problemscore (0-40)	20,0	15,3	-4,7***
Adfærdsmæssige symptomer (0-10)	4,9	2,8	-2,1***
Opmærksomhedsvanskeligheder (0-10)	6,9	5,9	-1,0**
Vanskeligheder ift. jævnaldrende (0-10)	3,3	2,8	-0,5*
Følelsesmæssige symptomer (0-10)	5,0	3,8	-1,2***
<i>Sociale styrkesider¹ (0-10)</i>	6,3	7,2	0,9***

N = 76

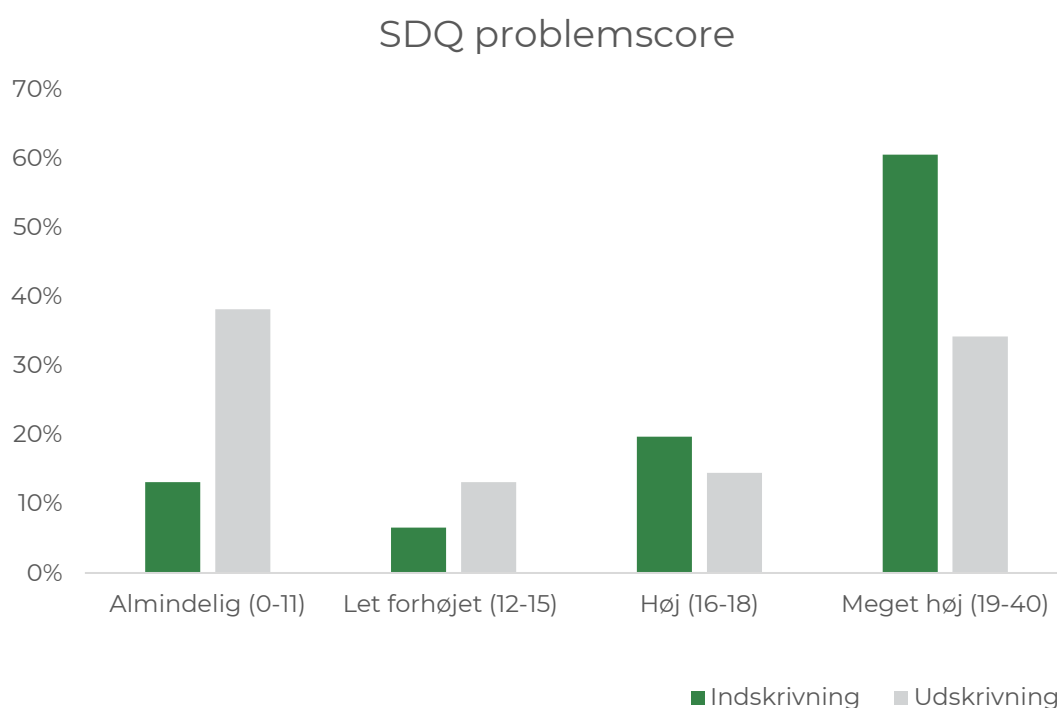
Note: Besvaret af forældre. *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001.

1) Sociale styrkesider adskiller sig fra de øvrige skalaer ved, at en høj score er positivt.

Tabel 6.2. viser først og fremmest, at der er et betydeligt og signifikant fald i den samlede problemscore fra før- til eftermålingen. Børnene og de unge går fra en samlet problemscore på 20,0 ved førmålingen, som falder til 15,3 ved eftermåling. Det betyder, at Familie & Netværk lykkes med en betydelig reduktion i problemniveauet for børnene og de unge (*Cohens d* = 0,62).

Da SDQ er et valideret og velafprøvet redskab, findes danske normscores, som tallene kan sammenholdes med. Det gør vi i figur 6.7, som illustrerer andelen af børn og unge i hver kategori, baseret på danske normscores. Det fremgår, at andelen af børn og unge, hvis problemscore er inden for normalområdet, stiger fra 13 % ved indskrivning til 38 % ved udskrivning. Samtidig reduceres andelen af børn og unge med en meget høj problemscore fra at udgøre 61 % ved indskrivning til at udgøre 34 % ved udskrivning. Det er markante udviklinger, som i sammenhæng med reduktionen i den gennemsnitlige problemscore viser, at Familie & Netværk bidrager til at øge trivlsen betragteligt for de indskrevne børn og unge.

Figur 6.7. Fordeling på problemscore ved før- og eftermåling

Note: Besvaret af forældre. Kategorier er baseret på danske normscores for 11-17-årige. N = 76.

Den samlede problemscore er baseret på de fire dimensioner: Adfærd, opmærksomhed, forhold til jævnaldrende og følelsesmæssige symptomer, der alle er skaleret fra 0-10. Tabel 6.2 viser, at der positive udviklinger (dvs., at scoren falder) inden for hver af subskalaerne. Det vil sige, at børnenes problemniveau reduceres på samtlige dimensioner i SDQ-redskabet. Endvidere er det interessant at se nærmere på hvilke type vanskeligheder, der er fremtrædende, og om der er nogle dimensioner, som Familie & Netværk i særlig grad lykkes med at forbedre.

I forhold til de danske normscores, er det særligt de eksternaliserende dimensioner, dvs. adfærds- og opmærksomhedsvanskeligheder, hvor de indskrevne børn og unge ligger meget højt ved indskrivning. Der er i særdeleshed en positiv udvikling for de adfærdsmæssige vanskeligheder, hvor forældrene oplever, at deres barn har lettere

ved at styre sit temperament samt lyver, snyder og slås mindre. Det harmonerer med den tidligere konklusion om, at andelen med udadreagerende adfærd reduceres. For de internaliserende dimensioner, ligger de gennemsnitligt i den let forhøjede kategori ved indskrivning, mens den gennemsnitlige score er tæt på normalområdet ved udskrivning. Her er det særligt for de følelsesmæssige vanskeligheder, at vi kan observere en betydelig reduktion. Forældrene oplever, at deres barn er mindre trist, utrygt og bekymrer sig mindre efter forløbet i Familie & Netværk.

Foruden de oplyste dimensioner, udmærker SDQ sig ved også at fokusere på barnets sociale styrkesider, der adskiller sig fra de øvrige ved, at en høj værdi er positiv. Af tabel 6.2 ses en signifikant og positiv udvikling på de sociale styrkesider, hvor gennemsnittet stiger fra 6,3 til 7,2. Det vil sige, at forældrene bl.a. oplever deres barn som mere hensynsfuldt og hjælpsom efter forløbet i Familie & Netværk.

6.3.2 Betydning for barnets eller den unges funktion og hverdag - påvirkningsscore

Selvom det traditionelt er den samlede problemscore, som evalueringer og forskning har fokuseret på, så er det mindst lige så interessant at kigge på scoren for påvirkning af trivsel og funktion, forkortet påvirkningsscoren. Det skyldes, at der i problemscoren indgår symptomer og personlige adfærdstræk, som kan være vanskelige at ændre gennem en social indsats. Her giver påvirkningsscoren værdifuld information om indsatsens virkning for barnet eller unge, fordi den fokuserer på adfærdens eller problemernes betydning for barnet eller den unges hverdagsliv.

Tabel 6.3. Udviklinger i barnet eller den unges trivsel og funktion i hverdagen

	<i>Førmåling (procent/gns.)</i>	<i>Eftermåling (procent/gns.)</i>	<i>Difference</i>
Vurdering af vanskeligheder			***
Ingen vanskeligheder	4 %	8 %	+4
Mindre vanskeligheder	11 %	39 %	+28
Tydelige vanskeligheder	46 %	38 %	-6
Alvorlige vanskeligheder	39 %	14 %	-25
Samlet påvirkningsscore¹	5,3	3,2	-2,1***

N = 76

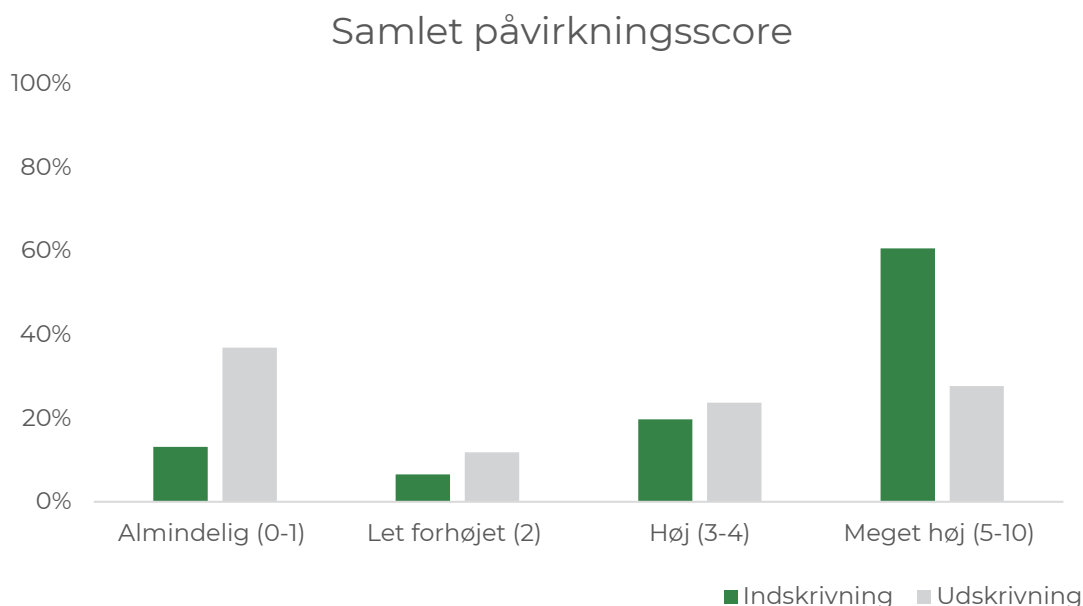
Note: Besvaret af forældre. *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001.

Indledningsvist bliver forældrene bedt om at tilkendegive, om deres barn har vanskeligheder. Ved førmålingen vurderer 85 % af forældrene, at deres barn har tydelige eller alvorlige vanskeligheder, hvilket falder til 52 % ved eftermålingen.

Ud fra dette spørgsmål og de følgende fem, der bl.a. undersøger vanskelighedernes påvirkning på barnets eller den unges familieliv, indlæring, fritid og venskaber, konstrueres påvirkningsscoren. Påvirkningsscoren går fra 0-10, og høje værdier er udtryk for, at barnet eller den unges vanskeligheder har en stor påvirkning på hverdagslivet. Af tabel 6.3 ses, at den gennemsnitligt falder 2,1 point på skalaen fra 0-10. Der er tale om en betydelig forbedring af påvirkningsscoren (*Cohens d = 0,71*), hvilket betyder, at problemernes indvirkning på barnet eller den unges hverdag reduceres betragteligt. Der er positive udviklinger for alle domænerne.

Ligesom for problemscoren, er der også for påvirkningsscoren beregnet danske normer²⁴, hvor bevægelserne fra før- til eftermålingen er illustreret nedenfor.

Figur 6.8. Fordeling på påvirkningsscore ved før- og eftermåling

Note: Besvaret af forældre. Kategorier er baseret på danske normscores for 11-17-årige (se fodnote 7-8). N = 76.

Figuren viser, at andelen af børn og unge med en 'almindelig' påvirkningsscore stiger fra 13 % til 37 %, mens andelen med en 'meget høj' påvirkningsscore falder fra 61 % til 28 %. Det er markante udviklinger, som viser, at Familie & Netværk lykkes med at reducere vanskelighedernes betydning for barnets eller den unges dagligdag.

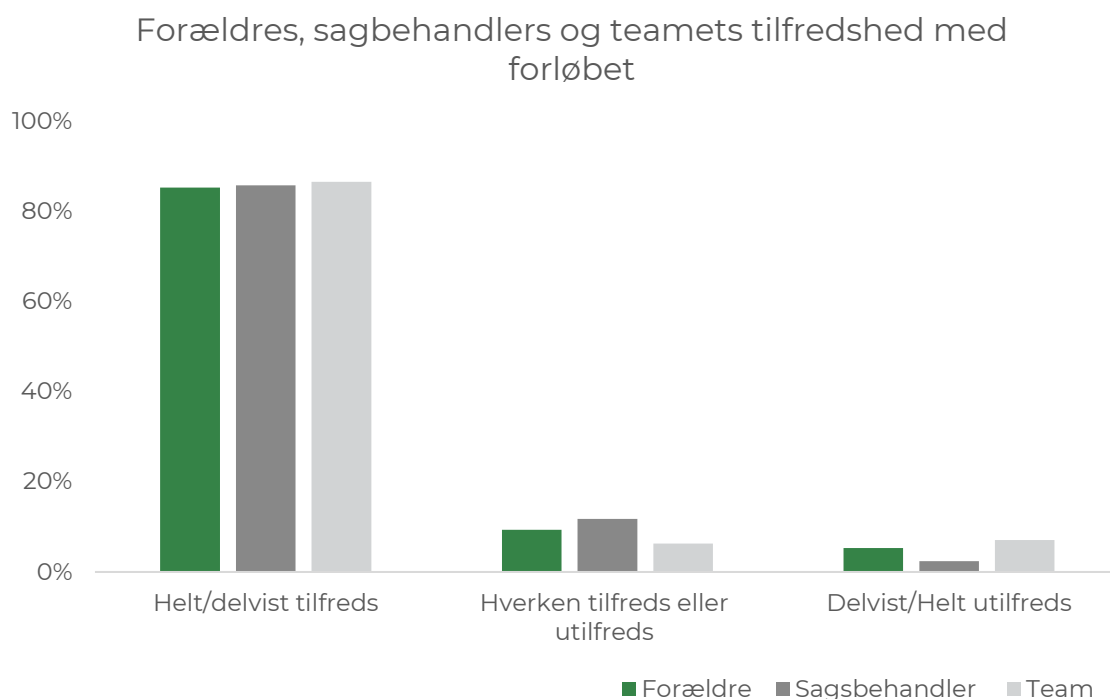
²⁴ De danske normtal er baseret på Arnfred et al. (2019). Danish norms for the Strengths and Difficulties Questionnaire. *Danish Medical Journal*; 66(6): 1-7. De kan også tilgås her: sdq.dk/danske-normer/ Vi har taget udgangspunkt i de 11-17-årige, da 91% af målgruppen falder inden for den alderskategori.

6.4 Tilfredshed og udbytte

Ved udskrivning af indsatsen, har vi bedt både terapeuter, sagsbehandlere²⁵ og forældre om at tilkendegive deres tilfredshed med forløbet. Ved opfølgningssmålingerne 6 og 12 mdr. efter indsatsen, har vi desuden afdækket forældrenes udbyttet af forløbet.

Figur 6.9 viser først og fremmest, at tilfredsheden med indsatsen generelt er meget høj for både forældre, sagsbehandlere og teamet. Således erklærer cirka 85 % sig helt eller delvist enige i, at de er tilfredse med forløbet. Dernæst er det en pointe i sig selv, at forældre, sagsbehandlere og teamet i høj grad er enige i deres vurdering af forløbet.

Figur 6.9. Forældres, sagsbehandlers og teamets tilfredshed med forløbet ved udskrivning.

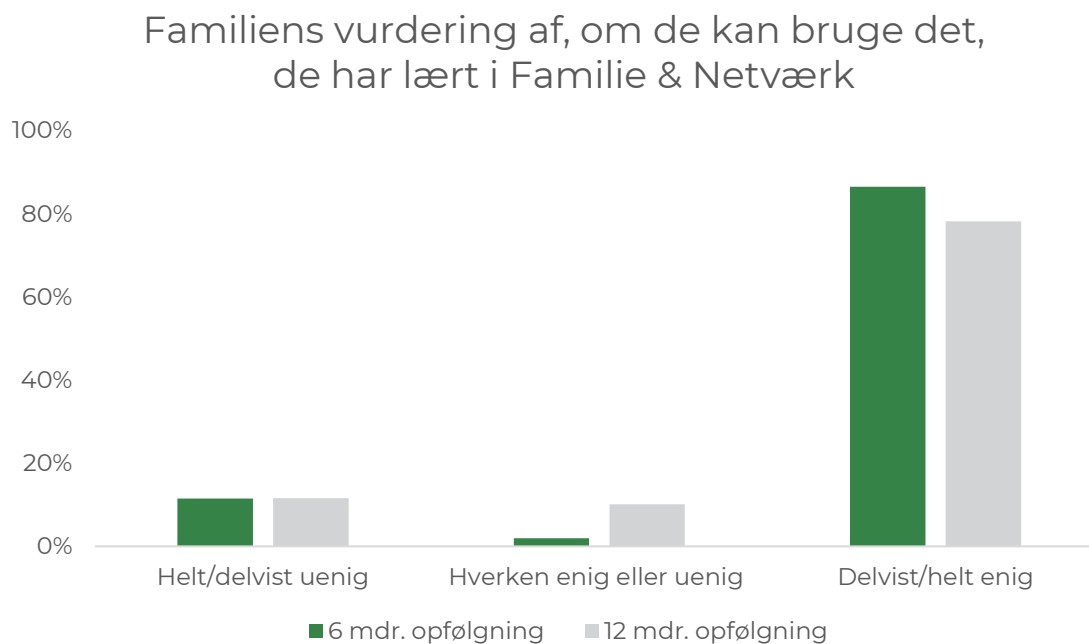

Note: Besvaret af forældre og terapeut. *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001. Spørgsmålet lyder: *Min familie og jeg/sagsbehandler/teamet er tilfredse med forløbet*. Svarkategorierne på en 5-punkt Likert-skala rangerende fra helt enig til helt uenig.

Vi har derudover spurgt ind til, om forældrene hhv. 6 og 12 måneder efter udskrivning, fortsat oplever, at de kan bruge det, de har lært i Familie & Netværk. Figur 6.10 viser, at der 6 og 12 mdr. efter indsatsen, fortsat er en stor andel af familierne, som kan bruge det de har lært; hhv. hvor 87% og 78% indikerer, at de redskaber og værktøjer, som familierne lærer i Familie og Netværk, er brugbare på længere sigt og stadig anvendes af familierne et år efter udskrivning fra indsatsen.

²⁵ Sagsbehandlers tilfredshed med forløbet indhentes af terapeuten.

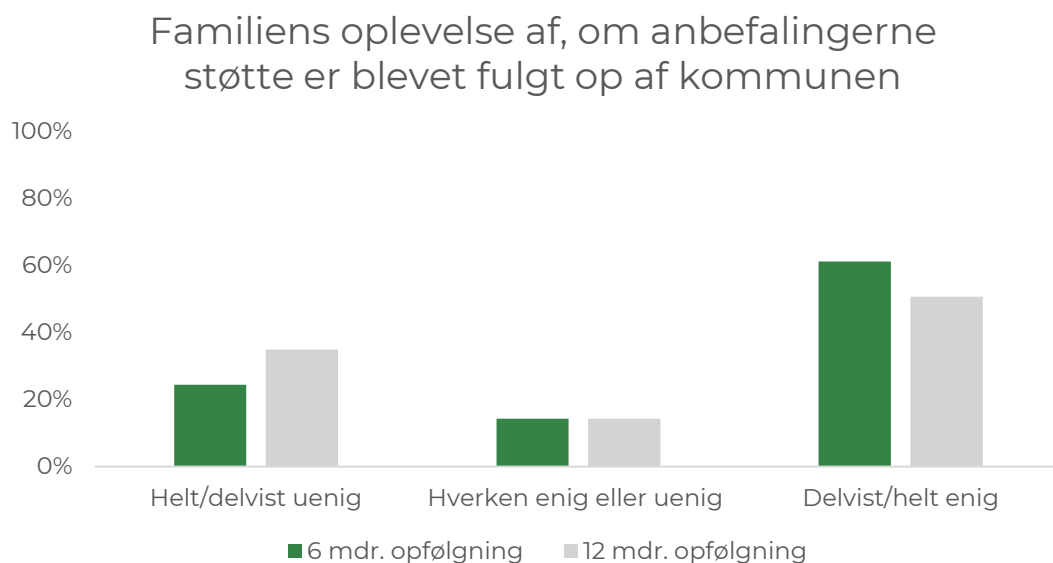
Figur 6.10. Familiens vurdering af, om de kan bruge det, de har lært

Note: N: 49/63. Besvaret af forældre. *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001.

Herudover er det også interessant at se på, om familierne oplever, at anbefalinger om behov for støtte fra Familie & Netværk, efterfølgende bliver fulgt op af kommunen. Det er illustreret i figur 6.11, hvor det kan ses, at hhv. 61 % og 51 % oplever, at Familie & Netværks anbefalinger om behov for støtte efter endt indsats bliver fulgt op af kommunen efterfølgende. Særligt er det værd at hæfte sig ved 12 mdrs. målingen, hvor det altså kun er cirka halvdelen, som oplever at anbefalingerne bliver fulgt, mens at over en tredjedel erklærer sig direkte uenige i, at kommunen har fulgt op med støtte, som følger anbefalingerne fra Familie & Netværk.

Figur 6.11. Familiens oplevelse af, om anbefalingerne fra Familie & Netværk om familiens behov for støtte er blevet fulgt op af kommunen

Note: N=52/69. Besvaret af forældre. *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001.

Konkluderende kan det derfor siges, at både terapeuter, sagsbehandlere og familier udtrykker høj tilfredshed med de enkelte forløb i Familie & Netværk. Det kan ligeledes konkluderes, at familierne på længere sigt også oplever, at de kan bruge det, de har lært i Familie & Netværk.

7 Diskussion af resultater

Ovenstående afsnit har præsenteret resultaterne for Familie & Netværk, hvor der er positive og signifikante udviklinger på alle de definerede effektmål. Men som allerede beskrevet, har denne undersøgelse ikke en kontrolgruppe, hvilket gør det vanskeligt at isolere effekten af Familie & Netværk. Denne problematik adresseres i afsnit 7.1, mens afsnit 7.2 dykker ned i det foreløbige data om anbringelsesforløb i Familie & Netværk.

7.1 Kan vi tale om en effekt?

I undersøgelsen har vi ikke en kontrolgruppe. Det betyder, at vi mangler information om, hvordan udviklingerne ville have set ud, hvis børnene og de unge ikke var blevet indskrevet i Familie & Netværk. Det er vanskeligt at opstille et realistisk kontrafaktisk scenarie, som er generaliserbart for de involverede børn, unge og deres familier. Derfor sammenligner vi i stedet resultaterne fra Familie & Netværk med resultater fra andre indsatser med lignende målgrupper. Herigennem kan vi blive klogere på betydningen af Familie & Netværk og få en indikation af (mer-)effekten.

7.1.1 Forbedring af trivsel i relation til lignende undersøgelser

SDQ-scoren er et valideret og hyppigt anvendt måleredskab, som også bruges i lignende undersøgelser. Her er det oplagt at sammenligne med VIVEs evaluering af PMTO, som er et træningsprogram til forældre til børn og unge med udadreagerende adfærdsproblematikker, da VIVE i sin evaluering inkluderer en kontrolgruppe bestående af familiebehandling i 11 kommuner²⁶. En inspektion af baseline viser, at undersøgelserne på flere områder er sammenlignelige: Børnenes problemscore er cirka 19 ved indskrivning i både PMTO og kontrolgruppen, mens gennemsnittet i Familie & Netværk er 20. Tidsperspektivet i VIVEs undersøgelse er hhv. 7 måneder og et år efter indskrivning, hvor vi tager udgangspunkt i 7 måneder, da det svarer til den gennemsnitlige indskrivningstid i Familie & Netværk.²⁷

Hvis vi ser på resultaterne, viser VIVEs studie, at problemscoren gennemsnitligt reduceres med 3,82 (kontrolgruppe) og 3,85 (PMTO). Til sammenligning er reduktionen i Familie & Netværk på 4,68. Vi kan ikke undersøge, om forskellen er signifikant, men det giver en indikation af, at Familie & Netværk er mere virksom i forhold til at reducere vanskeligheder og problemniveauet hos barnet eller den unge relativt til øvrig familiebehandling i Danmark. Det er til trods for, at den øvrige familiebehandling også formår at skabe markante forbedringer i SDQ-scoren for børn og unge.²⁸

7.1.2 Reduktion i misbrug i relation til lignende undersøgelser

I forhold til misbrug, kan vi forsigtigt sammenligne med indsatserne U-turn, U-18 og MOVE, der har været afprøvet i flere kommuner og evalueret af Center for Rusmiddelforskning.²⁹ Det er alle veldokumenterede metoder til behandling af unge med misbrug. Det er dog kun en forsigtig sammenligning, idet målgrupperne og målemetoderne adskiller sig. I Familie & Netværk er der markant flere med en diagnose, hvilket kan mindske effekten af behandlingen³⁰, og målgruppen er generelt yngre. Derudover er svarprocenten i Familie & Netværk markant højere, og mens kilden til information i MOVE, U-turn og U18 er den unge selv, er det terapeuten i Familie & Netværk.

Det er vigtigt at forholde sig til måleredskabet, da Center for Rusmiddelforskning kigger på hhv. stoffrihed og reduktion i forbrug. Begge de effektmål adskiller sig fra

²⁶ Lindberg, M.R, Molberg, M.R & Scavenius, C. (2019). Effekten af familiebehandling i Danmark – Et feltexperiment med PMTO og anden familiebehandling

²⁷ Det bemærkes dog, at gennemsnitsalderen er lidt lavere i VIVEs studie.

²⁸ Lindberg, M.R, Molberg, M.R & Scavenius, C. (2019). Effekten af familiebehandling i Danmark – Et feltexperiment med PMTO og anden familiebehandling, p. 55

²⁹ Skov, K.B.E, Pedersen, M.U & Søndergaard, K (2020). Evaluering af udbredelsen af behandlingsmodellerne U-turn og U18 til 10 danske kommuner. Center for Rusmiddelforskning.
Pedersen & Pedersen (2018). MOVE. 21 måneder efter indskrivning. Center for Rusmiddelforskning.

³⁰ Skov, K.B.E, Pedersen, M.U & Søndergaard, K (2020). Evaluering af udbredelsen af behandlingsmodellerne U-turn og U18 til 10 danske kommuner. Center for Rusmiddelforskning.

ophør af problematisk brug af rusmidler, som er effektmålet i Familie & Netværk. Med en lidt konservativ tilgang, vælger vi at sammenligne til effektmålet om reduktion, selvom det er et 'mildere' effektmål, da man godt kan forestille sig en situation, hvor den unge reducerer sit misbrug, men fortsat har et problematisk forbrug. Derudover er tidshorisonterne forskellige, hhv. 30 dage i Center for Rusmiddels undersøgelse, og 6 måneder/3 uger i Familie & Netværk.

Effekten for de to behandlingsmodeller er, at for U-turn var 31,6 % stoffri eller havde reduceret deres forbrug 9 måneder efter indskrivning, mens det tilsvarende var 56,5 % af de unge i U-18. For MOVE har 62 % reduceret deres stofmisbrug efter 21 måneder.³¹ Hvis vi sammenligner til delmålgruppen i Familie & Netværk med et problematisk forbrug ved indskrivning, er det 69 % af dem med et problematisk forbrug ved indskrivning, som ikke længere har det ved udskrivning. Med de oplyste forbehold in mente, giver det en indikation af, at tilgangen i Familie & Netværk må betegnes som virksom i forhold til misbrugsbehandling – og også mere virksom end både U-turn og U18, mens effekten er på niveau med resultaterne fra MOVE, når vi sammenligner til målet om reduktion. Hvis vi i stedet havde brugt stoffrihed som sammenligningsgrundlag, ville effekten af Familie & Netværk være markant højere end både U-turn (22,8 %), U18 (47,1 %) og MOVE (50 %).

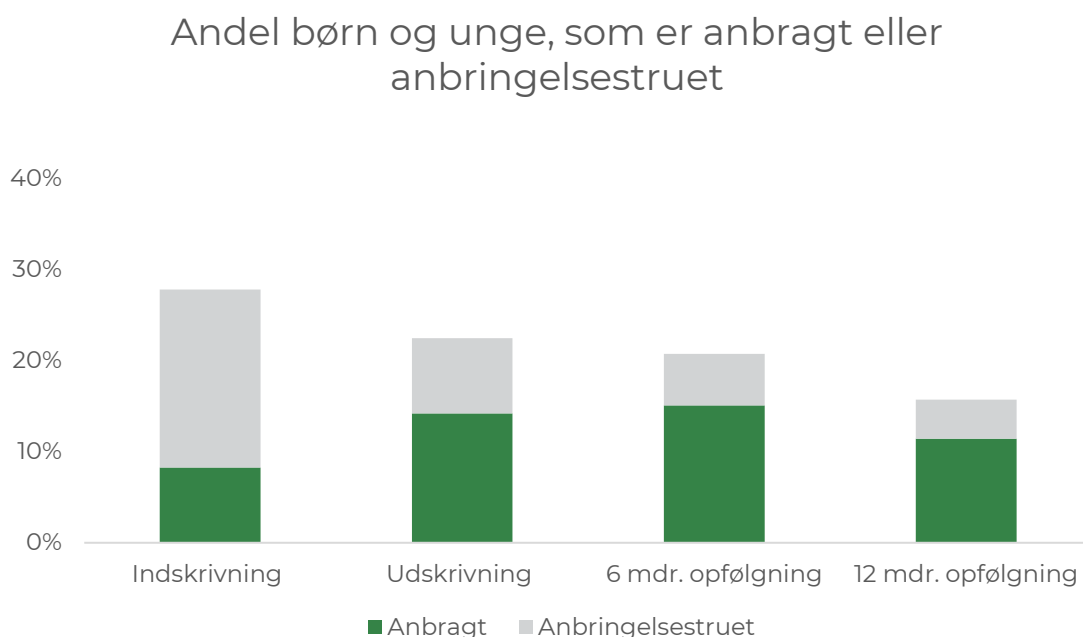
7.2 Anbringelser i Familie & Netværk

Som tidligere beskrevet, kan Familie & Netværk tilbydes til netværks- og plejefamilier, ligesom indsatsen også kan igangsættes i forløb med børn og unge på døgninstitution, hvor der ønskes hjemgivelse eller flytning til plejefamilie. I disse tilfælde vil barnet eller den unge således være anbragt, når Familie & Netværk starter. Det er i den sammenhæng en væsentlig pointe, at data om anbringelse ikke ses som et selvstændigt effektmål for indsatsen – det er altså ikke et succeskriterie for indsatsen, om flere eller færre anbringes. Der kan være saglige grunde til at iværksætte en anbringelse uden for hjemmet i stedet for Familie & Netværk, eller til at genanbringe et barn eller ung efter hjemgivelse har været forsøgt. I disse tilfælde er forventningen, at Familie & Netværk kan bidrage til et bedre anbringelsesforløb ved at overdrage den viden, som er opbygget, til myndighedsrådgiver og anbringelsessted.

Figur 7.1. viser udviklingen i andelen af børn og unge, som er anbragte eller anbringelsestruede ved indskrivning, udskrivning samt ved opfølgingsmålingerne hhv. 6 og 12 mdr. efter afsluttet forløb af Familie & Netværk.

³¹ I evalueringen opgøres reduktion ved 9 måneder ikke - kun stoffrihed. Men da rapporten (p. 33) viser, at andelen med reduceret misbrug på tværs af alle fire behandlingsmodeller stort set er uændret fra 9 måneder til 21 måneder, vurderer vi, at sammenligningen er valid, selvom tidshorizonten varierer.

Figur 7.1. Udvikling i andelen, som er anbragt eller anbringelsestruet på tværs af målinger

Note: N = 169/169/53/70. Anbringelsestruet er defineret ved, at enten myndighedsrådgiver har arbejdet med planer om en døgnanbringelse eller ved at forældrene vedholdne har forsøgt at få barnet eller den unge anbragt.

Figuren viser, at den samlede andel af børn og unge, som er anbragte eller anbringelsestruede falder med 6 procentpoint fra indskrivning til udskrivning. Ved indskrivning er 28 % af de indskrevne enten anbragte eller anbringelsestruede, mens det falder til 22 % ved udskrivning. Ser vi på opfølgningsmålingerne, fastholdes det niveau, da det er hhv. 21 % og 16 %, som er anbragte eller anbringelsestruede.

Hvis vi ser specifikt på de børn og unge, som vurderes anbringelsestruede, så falder det fra 20 % ved indskrivning til 8 % ved udskrivning. Det vil sige, at antallet mere end halveres i løbet af indskrivningstiden. Denne positive tendens fortsætter yderligere 6 og 12 måneder efter udskrivningen, hvor kun 6 % og 4 % er anbringelsestruede. Det er ydermere interessant at se på status ved udskrivning for de 20 %, som vurderes anbringelsestruet ved indskrivning. Af de børn og unge anbringes 24 % i løbet af indsatsen, mens 27 % fortsat vurderes som anbringelsestruet ved udskrivning. Det betyder samtidig, at næsten halvdelen (48 %) af de børn og unge, som vurderes anbringelsestruede ved indskrivning, hverken er anbragte eller anbringelsestruede ved udskrivning af Familie & Netværk.

Dernæst fremgår det af figuren, at andelen af anbragte børn og unge stiger fra at udgøre 8 % ved indskrivning til 14 % ved udskrivning, 15 % 6 mdr. efter udskrivning og 11 % ved 12 mdr. målingen. Disse udviklinger er ikke statistisk signifikante. På det foreliggende datagrundlag er vi ikke i stand til at udtale os om, hvorvidt

anbringelserne er af høj kvalitet. Men det kan give en forsigtig pejling at inspicere forældrenes tilfredshed med indsatsen specifikt for de familier, hvor barnet er blevet anbragt i løbet af indsatsen. En analyse af disse data viser, at tilfredsheden i de forløb ikke adskiller sig fra den generelt høje forældretilfredshed med indsatsen. Forældrene er således tilfredse med indsatsen både i de forløb, hvor barnet anbringes, og de forløb, hvor barnet fortsat bor hjemme ved udskrivning.

Et større datamateriale vil gøre os i stand til yderligere at dykke ned i data relateret til anbringelsesområdet og virkningen af Familie & Netværk for netop disse børn, unge og deres familier.

8 Konklusion

Familie & Netværk hjælper de børn, unge og familier, som indskrives i indsatsen. Det er den overordnede konklusion i denne rapport, hvor vi præsenterer Metodecentrets analyse af de første resultater af indsatsen, som har været tilbudt i Herning, Aarhus og Randers Kommune siden 2019.

Data om målgruppen tydeliggør, at de indskrevne børn og unge både har adfærds- og trivselsvanskeligheder, ligesom der generelt er svag tilknytning til skole, beskæftigelse og fritidsliv. Men data om målgruppen viser også, at målgruppen for indsatsen er bred, da udfordringerne er mange og forskelligartede.

Nedenfor gennemgår vi kortfattet de centrale konklusioner. Helt overordnet, viser analysen, at der er statistiske signifikante og positive udviklinger fra før- til eftermålingen på alle de parametre, vi har målt på. Disse positive udviklinger ser ud til at være fastholdt på længere sigt, hhv. 6 og 12 måneder efter udskrivning fra Familie & Netværk. Analysen har ingen kontrolgruppe, så vi kan ikke udtale os om kausale årsagssammenhænge. Vi kan alene belyse, hvordan udviklingen ser ud for de 169 børn, unge og familier fra indskrivning til udskrivning af Familie & Netværk. Den gennemsnitlige indskrivningstid er knap 7 måneder.

Skolegang og fritidsliv

De indskrevne børn og unge får en større tilknytning til skole og beskæftigelse i løbet af indskrivningen i Familie & Netværk. Andelen af børn og unge med skoletilbud eller beskæftigelse stiger fra 66 % til 80 %, og deres tilknytning bliver samtidig mere stabil, idet fraværet reduceres betydeligt. Det ser ikke ud til, at andelen med et skole- eller beskæftigelsestilbud kan fastholdes i samme grad 6 og 12 måneder efter udskrivning. Til gengæld har de børn og unge, der har et tilbud, et markant lavere fravær, som fastholdes på langt sigt, sammenlignet med før indsatsen. Familie & Netværk har således en positiv betydning for de unges fravær, som fastholdes over tid.

I forhold til fritidsliv, kan vi se en fordobling i antallet af børn og unge med fritidsaktiviteter, der stiger fra 18 % til 34 %. I forhold til fritidsjob kan der også spores

en positiv udvikling, idet andelen af unge med fritidsjob stiger fra 11 % ved indskrivning til 18 % ved udskrivning.

Adfærd, misbrug og kriminalitet

Der er en betydelig reduktion i andelen af unge, hvor der er viden eller mistanke om involvering i kriminel aktivitet. Hvis vi alene ser på de unge, som har været involveret i kriminel aktivitet op til indskrivning, er der en reduktion på 70 % fra indskrivning til udskrivning. Samme positive udvikling ses for andelen af unge med et problematisk forbrug for rusmidler, hvor 69 % af de unge, som har et misbrug ved indskrivning, ikke længere har et problematisk forbrug ved udskrivning. Det gælder også på længere sigt, hvor analysen viser, at den positive udvikling i andelen af unge, som er involveret i kriminelle aktiviteter eller som har problematisk misbrug, er fastholdt hhv. 6 og 12 måneder efter udskrivning. Det må umiddelbart betegnes som en god behandlingseffekt, også når vi sammenligner med veldokumenterede misbrugsbehandlinger til lignende målgrupper.

I forhold til øvrige problemadfærd, er der en reduktion på alle de oplyste typer af adfærd fra indskrivning til udskrivning. Den reduktion er statistisk signifikant for søvnbesvær, selvskadende adfærd, kravafvisende adfærd og udadreagerende adfærd.

Trivsel og funktion i dagligdagen

De omfattede børn og unge har store trivselsudfordringer ved indskrivning til Familie & Netværk. Der er 81 % af de indskrevne børn og unge, som har en problemtyngde, der placerer dem i kategorierne 'høj' og 'meget høj'. Det samme er tilfældet for påvirkningsscoren, hvor problemernes indvirkning på barnets dagligdag er 'høj' eller 'meget høj' for 81 % af de indskrevne børn og unge.

Det reduceres i løbet af indsatsen, hvor den gennemsnitlige problemtyngde og vanskelighedernes betydning for barnets dagligdag reduceres betragteligt. Resultaterne er ikke ensbetydende med, at de udskrevne børn og unge ikke længere har vanskeligheder eller udfordringer, og gennemsnittet ligger også fortsat uden for normalområdet. Men både problemniveauet for barnet og betydningen heraf for deres hverdag er reduceret markant.

Tilfredshed

I forlængelse af de positive resultater, er der generelt også høj tilfredshed med forløbet i Familie & Netværk. Det gælder både for sagsbehandlere, Familie & Netværk teamet og for forældrene. Derudover viser opfølgningssmålingerne, at familierne i høj grad oplever, at de kan bruge det, som de har lært i Familie & Netværk både 6 og 12 mdr. efter udskrivning fra Familie & Netværk.

8.1 Perspektivering

Denne rapport har haft til formål at formidle de første resultater af Familie & Netværk. Rapporten konkluderer grundlæggende, at Familie & Netværk har hjulpet de børn, unge og familier, som udskrives fra indsatsen. Men der er fortsat mange interessante undersøgelsesspørgsmål og analyser, som kan gøre os endnu klogere på indsatsens effekt. I dette afsnit fremhæves de væsentligste fremtidige supplementter til rapporten.

For det første, vil vores mulighed for at drage konklusioner om effekten af Familie & Netværk styrkes gennem etablering af en kontrolgruppe. Det kan imidlertid vise sig vanskeligt at etablere en gruppe, som ligner målgruppen for Familie & Netværk. Her kunne et venteliste-design være en mulig vej at gå for at opnå et stærkere metodisk fundament for evalueringen og styrke vidensgrundlaget.

For det andet, mangler vi fortsat mere viden om de forældre, hvis barn indskrives i Familie & Netværk. Den nuværende dataindsamling har primært barnet eller den unge som analyseenhed, hvor fremtidig dataindsamling med fordel kan inkludere et blik på forældrene: Hvad kendetegner familierne, og har forløbet en positiv virkning for forældrene også?

For det tredje, er målgruppen for indsatsen bred og rummer børn og unge med mange forskellige udfordringer og vanskeligheder. Fremtidige analyser kunne med fordel dykke ned i del-målgrupper og undersøge virkningen af indsatsen for eksempelvis børn og unge, som er anbragte, har et misbrug eller har en diagnose. Den eksisterende dataindsamling vil muliggøre sådanne analyser i fremtiden, når datagrundlaget løbende øges ved flere udskrivninger.

Således venter mange interessante analyser forude, som kan følge op på denne rapport, der har givet det første blik på resultaterne af Familie & Netværk.